

Regeringens proposition till Riksdagen om godkännande av partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Tadzjikistan, å andra sidan, samt med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att riksdagen godkänner det i Luxemburg i oktober 2004 ingångna partnerskaps- och samarbetsavtalet om upprättande av ett partnerskap mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Tadzjikistan, å andra sidan, samt lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen.

Partnerskaps- och samarbetsavtalet ersätter för Tadzjikistans del avtalet mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Sovjetunionen, å andra sidan, om handel och kommersiellt och ekonomiskt samarbete.

Partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan Europeiska gemenskapen och Tadzjikistan är ett avtal med delad behörighet, dvs. ett s.k. blandat avtal, där bestämmelserna sorterar dels under medlemsstaternas, dels under gemenskapens kompetens.

Syftet med avtalet är att stödja Tadzjikistans självständighet och oberoende och landets strävanden att stärka demokratin, utveckla ekonomin och slutföra övergången till marknadsekonomi. Avtalet vill också utveckla de politiska förbindelserna mellan parterna, främja handel och investeringar mellan dem, särskilt i fråga om energi- och vatten, samt skapa en grundval för samarbete på områdena lagstiftning, ekonomi, den civila sektorn, det sociala området, finanssektorn, vetenskap, industri och teknik samt kultur.

Avtalet träder i kraft den första dagen i den andra månaden efter den dag då parterna till generalsekreteraren för Europeiska unionens råd anmäler att de nödvändiga förfarandena har avslutats. Meningen är att den föreslagna lagen skall träda i kraft samtidigt som avtalet, vid en tidpunkt som fastställs genom en förordning av republikens president.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	3
1. Inledning.....	3
2. Nuläge	3
2.1. Avtals- och handelsförbindelser mellan Europeiska gemenskapen och Tadzjikistan.....	3
2.2. Avtals- och handelsförbindelser mellan Finland och Tadzjikistan	3
2.3. Bedömning av nuläget	4
3. Målsättning och de viktigaste förslagen.....	4
4. Propositionens konsekvenser	4
4.1. Ekonomiska konsekvenser	4
4.2. Konsekvenser för myndigheterna	4
4.3. Konsekvenser för miljön	4
4.4. Samhälleliga konsekvenser	5
5. Beredningen.....	5
5.1. Beredningen inom Europeiska unionen.....	5
5.2. Den nationella beredningen	5
DETALJMOTIVERING.....	6
1. Avtalets innehåll och förhållande till lagstiftningen i Finland.....	6
2. Lagförslag.....	18
3. Ikraftträdande.....	18
4. Behovet av riksdagens samtycke samt behandlingsordning.....	18
4.1. Behovet av riksdagens samtycke	18
4.2. Behandlingsordning.....	20
LAGFÖRSLAG	21
om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Tadzjikistan, å andra sidan	21
AVTALSTEXTEN.....	22
Bilaga I Vägledande förteckning över fördelar som Tadzjikistan beviljar de oberoende staterna (artikel 7.3)	53
Bilaga II Gemenskapens förbehåll enligt artikel 21.2.....	54
Bilaga III Finansiella tjänster artikel 23.3.....	55
Bilaga IV Konventioner om immateriella, industriella och kommersiella rättigheter (artikel 39)	57
Protokoll om ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor	58

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater har sedan 1994 ingått avtal om partnerskap och samarbete med de nya självständiga stater som uppstod efter Sovjetunionens sönderfall. Det är fråga om avtal med delad behörighet, dvs. s.k. blandade avtal, som innehåller bestämmelser som omfattas av såväl gemenskapens som medlemsstaternas kompetens. I fråga om de handelspolitiska bestämmelserna har gemenskapen exklusiv behörighet. De flesta andra sektorer i avtalen omfattar däremot också sådana frågor som faller under medlemsstaternas behörighet. Avtalen förutsätter godkännande av gemenskapen och medlemsländerna.

Meningen är att partnerskaps- och samarbetsavtalet om upprättande av ett partnerskap mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Tadzjikistan, å andra sidan, (nedan partnerskaps- och samarbetsavtalet) skall ersätta avtalet mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Sovjetunionen, å andra sidan, om handel och kommersiellt och ekonomiskt samarbete, vilket undertecknades den 18 december 1989 i Bryssel och trädde i kraft den 1 april 1990.

Syftet med partnerskaps- och samarbetsavtalet är att stödja Tadzjikistans självständighet och oberoende och landets strävanden att stärka demokratin, utveckla ekonomin och slutföra övergången till marknadsekonomi. Avtalet vill också utveckla de politiska förbindelserna mellan parterna, främja handel och investeringar mellan dem, särskilt i fråga om energi- och vattensektorn, samt skapa en grundval för samarbete på områdena lagstiftning, ekonomi, den civila sektorn, det sociala området, finanssektorn, vetenskap, industri och teknik samt kultur. Avtalet har inga omedelbara ekonomiska verkningar.

2. Nuläge

2.1. Avtals- och handelsförbindelser mellan Europeiska gemenskapen och Tadzjikistan

Avtalet mellan Europeiska ekonomiska

gemenskapen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Sovjetunionen, å andra sidan, om handel och kommersiellt och ekonomiskt samarbete undertecknades i Bryssel den 18 december 1989 och det trädde i kraft den 1 april 1990.

Redan före ikraftträdandet av partnerskaps- och samarbetsavtalet ville man säkra utvecklingen av parternas handelsförbindelser genom ett interimsavtal om handel och handelsrelaterade frågor mellan Europeiska gemenskapen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Republiken Tadzjikistan, å andra sidan (EUT L 340, 16.11.2004, s.1). Avtalet undertecknades i Luxemburg den 11 oktober 2004 och det trädde i kraft den 1 maj 2005. Interimsavtalet om handel och handelsrelaterade frågor ersätter artikel 2, artikel 3, med undantag av fjärde strecksatsen, och artiklarna 4–16 i avtalet mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Sovjetunionen, å andra sidan, om handel och kommersiellt och ekonomiskt samarbete, i fråga om förbindelserna mellan Tadzjikistan och gemenskapen.

Handelsförbindelserna mellan Europeiska gemenskapen och Tadzjikistan är anspråkslösa. År 2003 uppgick värdet av importen från Tadzjikistan till Europeiska gemenskapen till ca 200 miljoner euro. Mer än hälften av importen utgjordes av jordbruksprodukter. Värdet av Europeiska gemenskapens export till Tadzjikistan uppgick till 100 miljoner euro 2003. Av exporten utgjorde jordbruksprodukter 20 procent, maskiner 10 procent och produkter från den kemiska industrin 10 procent.

2.2. Avtals- och handelsförbindelser mellan Finland och Tadzjikistan

Det finns inga bilaterala överenskommelser mellan Finland och Tadzjikistan. Handeln mellan Finland och Tadzjikistan är mycket ringa. Värdet av den finska exporten till Tadzjikistan uppgick till endast 944 900 euro 2004. Någon import från Tadzjikistan förekommer nästan inte alls. Papper och kartong

var den viktigaste exportprodukten och stod för en dryg fjärdedel av den totala exporten.

2.3. Bedömning av nuläget

Det kan anses ändamålsenligt att de finska förbindelserna med Tadzjikistan ordnas genom ett partnerskaps- och samarbetsavtal inom Europeiska unionens ramar.

3. Målsättning och de viktigaste förslagen

Partnerskaps- och samarbetsavtalet med Tadzjikistan har stora likheter med de partnerskaps- och samarbetsavtal som Europeiska gemenskaperna har ingått med andra OSS-länder, i fråga om såväl struktur som innehåll. En skillnad till de tidigare avtalen är att avtalet med Tadzjikistan också innehåller bestämmelser om bekämpningen av terrorism och massförstörelsevapen.

Partnerskaps- och samarbetsavtalet innehåller tre huvudavdelningar:

- den politiska dialogen som kan behandla det inrikespolitiska och regionala läget, samarbete mot terrorism, eliminering av massförstörelsevapen och illegal vapenhandel samt narkotikahandel,

- samarbete på olika områden, bl.a. socioekonomiskt samarbete, finansiellt och kommersiellt samarbete, vetenskapligt samarbete, teknik och informationssamhället, kultur och utbildning, den offentliga förvaltningen och lagstiftningssamarbete. Samarbetet omfattar även demokrati och respekten för de mänskliga rättigheterna samt kontroll av illegal invandring,

- bestämmelser om handel med varor och tjänster och om handel och investeringar.

Syftet med avtalet är att stödja Tadzjikistans självständighet och oberoende och landets strävanden att stärka demokratin, utveckla ekonomin och slutföra övergången till marknadsekonomi. Avtalet vill också utveckla de politiska förbindelserna mellan parterna, främja handel och investeringar mellan dem, särskilt i fråga om energi och vatten, samt skapa en grundval för samarbete på områdena lagstiftning, ekonomi, den civila sektorn, det sociala området, finanssektorn, vetenskap, industri och teknik samt kultur.

I avsnitten om handel medger parterna varandra en behandling som mest gynnad nation på de områden som nämns i avtalet. I avtalet finns en bestämmelse om ensidigt upphävande som kan användas om en viktig del av avtalet inte tillämpas. Det kan t.ex. vara fråga om respekt för demokratin, de mänskliga rättigheterna och de marknadsekonomiska principerna.

4. Propositionens konsekvenser

4.1. Ekonomiska konsekvenser

Avtalet får inga direkta konsekvenser för Finland. Enligt kommissionens förslag får avtalet inte heller några konsekvenser för gemenskapsbudgeten. Ur finskt perspektiv skapar partnerskapsavtalet möjligheter att utveckla handeln och annat samarbete mellan Finland och Tadzjikistan, eftersom det är ett avtal som täcker många olika områden.

4.2. Konsekvenser för myndigheterna

Avtalet får inga konsekvenser för myndigheterna. Uppgifterna som följer av det nya samarbetsrådet och mötena på tjänstemannanivå är inte betungande och kommer att skötas inom ramen för befintliga resurser.

4.3. Konsekvenser för miljön

Enligt avtalet strävar Tadzjikistan efter att säkerställa att landets lagstiftning harmoniseras med gemenskapsrätten så småningom. Miljön nämns som ett område som särskilt skall omfattas av tillnärmningen av lagstiftningen. Samarbetet som gäller gruvdrift skall koncentreras bl.a. till antagande och tillämpning av miljölagstiftning. Samarbetet på energiområdet skall koncentreras bl.a. till ekonomiskt och miljömässigt sund förbättring av energiförsörjningen, främjande av energibesparingar och energieffektivitet och genomförande av energistadgeprotokollet om energieffektivitet och därtill hörande miljöaspekter. Avtalet innehåller också en särskild bestämmelse om miljö och hälsa enligt vilken parterna skall utveckla och stärka sitt samarbete inom miljö och folkhälsa, Samarbetet skall syfta till skydd av miljön och be-

kämpning av alla former av miljöförstöring särskilt på de områden som nämns i avtalet. Miljösamarbetet bidrar för sin del till att främja skyddet av miljön i Tadzjikistan.

4.4. Samhälleliga konsekvenser

Partnerskaps- och samarbetsavtalet utgör en ram för den politiska dialogen mellan parterna. Det främjar och stärker tillnärningen mellan gemenskapen och Tadzjikistan och bidrar till en fördjupning av de politiska förbindelserna.

Genom avtalet strävar man efter att främja samarbetet mellan parterna på flera områden som för sin del kan bidra till positiv samhällslig utveckling särskilt i Tadzjikistan. Sådana områden är bl.a. elektronisk kommunikation och posttjänster, information och kommunikation, regional utveckling, samarbete på det sociala området, frågor som gäller upprättande eller stärkande av demokratiska institutioner, inbegripet stärkandet av rättsstatsprincipen och de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, kampen mot människohandel och socioekonomiska utvecklingsstrategier i migranternas utgångsland. Med hänsyn till de socialpolitiska målen görs bedömningen att avtalet kan ha positiv betydelse för den tadjikiska statsapparaten, för god förvaltning och demokrati, det civila samhället och det organiserade samhällslivet samt för en förstärkning av samhällsekonomin.

5. Beredningen

5.1. Beredningen inom Europeiska unionen

Den 5 oktober 1992 befullmäktigades kommissionen av Europeiska unionens råd att inleda förhandlingar om ingående av ett

partnerskaps- och samarbetsavtal med Tadzjikistan. Förhandlingsdirektiven ändrades av rådet den 10 oktober 2003. Förhandlingarna slutfördes och avtalet paraferades den 16 december 2003. Den 26 juli 2004 lade kommissionen ett förslag om undertecknande av avtalet på Europeiska gemenskapens vägnar (KOM(2004) 520 slutlig). Avtalet undertecknades i Luxemburg den 11 oktober 2004.

Samtidigt som kommissionen föreslog ett undertecknande av avtalet lade den också ett förslag om godkännande av avtalet på gemenskapens vägnar (KOM(2004) 521 slutlig).

5.2. Den nationella beredningen

Riksdagens stora utskott har fått en utredning med stöd av 97 § i grundlagen om partnerskaps- och samarbetsavtalet den 1 oktober 2004.

Avtalet har remissbehandlats i handels- och industriministeriet, kommunikationsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, justitieministeriet, undervisningsministeriet, försvarsministeriet, inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbetsministeriet, finansministeriet, miljöministeriet, Konkurrensverket, Finlands Bank, Statistikcentralen och tullstyrelsen. Ingåendet av avtalet tillstyrktes i utlåtandena.

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag i utrikesministeriet. Den har remissbehandlats i justitieministeriet, inrikesministeriet, försvarsministeriet, finansministeriet, undervisningsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, kommunikationsministeriet, handels- och industriministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbetsministeriet, miljöministeriet. Synpunkterna i utlåtandena har beaktats i den slutliga skrivningen av propositionen.

DETALJMOTIVERING

1. Avtalets innehåll och förhållande till lagstiftningen i Finland

Inledning. I inledningen har inskrivits gemenskapens och Tadzjikistans önskan att stärka samarbetet och Tadzjikistans önskan att stärka den politiska och ekonomiska frihet som ligger till grund för partnerskapet. I inledningen har också inskrivits Europeiska säkerhets- och samarbetskonferensens och Förenta nationernas principer och bestämmelser, som Tadzjikistan förbundit sig att följa. I inledningen hänvisas det också till liberalisering av handeln i enlighet med Världshandelsorganisationens (WTO) bestämmelser, och att gemenskapen välkomnar Tadzjikistans avsikt att ansluta sig till Världshandelsorganisationen.

Artikel 1. I artikeln definieras målen för det nya partnerskapet. Ett mål för partnerskapet skall vara att understödja Tadzjikistans självständighet och suveränitet samt landets ansträngningar att befästa sin demokrati, utveckla sin ekonomi och sociala infrastruktur och slutföra övergången till marknadsekonomi. Ett annat mål är att tillhandahålla en lämplig ram för politisk dialog mellan parterna, främja handel och investeringar och ekonomiska förbindelser mellan parterna och lägga grunden för rättsligt, ekonomiskt, socialt, finansiellt, civilt vetenskapligt, tekniskt och kulturellt samarbete.

AVDELNING I: ALLMÄNNA PRINCIPER

Artikel 2. Enligt artikeln ligger respekten för de demokratiska principerna och de grundläggande mänskliga rättigheterna, såsom dessa definieras särskilt i den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna, Förenta nationernas stadga, Helsingforslutakten och Parisstadgan för ett nytt Europa, till grund för parternas inrikes- och utrikespolitik och utgör en väsentlig beståndsdel av avtalet.

Artikel 3. Parterna anser att det är väsentligt att upprätthålla och utveckla sitt samarbete med de nya oberoende stater som har

uppstått efter Sovjetunionen upplösning och parterna kommer att uppmuntra denna process i enlighet med principerna i Helsingforslutakten och med internationell rätt.

AVDELNING II: POLITISK DIALOG

Artikel 4. Enligt artikeln skall parterna inleda en regelbunden och varaktig politisk dialog. Denna dialog skall stärka banden mellan Tadzjikistan och gemenskapen och dess medlemsstater, och därmed med hela samfundet av demokratiska nationer. Genom den kommer samstämmighet mellan ståndpunkter i internationella frågor att åstadkommas, vilket ger ökad säkerhet och stabilitet i regionen. Genom den politiska dialogen kommer det att sörjas för att parterna söker samarbeta och att de om nödvändigt samråder i frågor som gäller iakttagande av demokratiska principer och respekt för samt skydd och främjande av de mänskliga rättigheterna. I det andra stycket i artikeln finns bestämmelser om att parterna skall genomföra de skyldigheter de påtagit sig inom ramen för internationella fördrag och avtal om nedrustning och icke-spridning samt sina andra internationella skyldigheter på området. Parterna är överens om att vidta åtgärder för att förhindra spridningen av massförstörelsevapen och av bärare av massförstörelsevapen. Åtgärderna avser ratificering av internationella instrument och upprättande av ett kontrollsystem samt sanktioner vid försummelse av kontrollen.

Artikel 5. Enligt artikeln skall den politiska dialogen på ministernivå äga rum i det samarbetsråd som inrättas genom artikel 77 och vid andra tillfällen efter ömsesidig överenskommelse.

Artikel 6. I artikeln finns bestämmelser om andra förfaranden och mekanismer, särskilt möten på hög tjänstemannanivå, utnyttjande till fullo av de diplomatiska kanalerna mellan parterna, och alla andra medel som parterna skall införa inom den politiska dialogen.

AVDELNING III: HANDEL MED VAROR

Artikel 7. I punkt 1 i artikeln finns be-

stämmelser om att parterna skall bevilja varandra behandling som mest gynnad nation inom alla områden när det gäller tullar och avgifter på import och export, inbegripet sättet att ta ut dessa tullar och avgifter; bestämmelser om tullklarering, transitering, lager och omlastning; skatter och andra interna avgifter av alla slag som direkt eller indirekt tas ut på

importerade varor; betalningssätt och betalningsöverföringar; och bestämmelser om försäljning, köp, transport, distribution och användning av varor på hemmamarknaden. Enligt punkt 2 skall punkt 1 dock inte tillämpas på fördelar som beviljas i syfte att upprätta en tullunion eller ett frihandelsområde eller som följer av upprättandet av en sådan union eller ett sådant område, fördelar som vissa länder beviljas i enlighet med Världshandelsorganisationens bestämmelser eller andra internationella ordningar till förmån för utvecklingsländer, och fördelar som ges till angränsande länder för att underlätta gränstrafiken. Enligt punkt 3 skall punkt 1 under en övergångstid på fem år efter avtalets ikraftträdande inte tillämpas på fördelar enligt bilaga.

Artikel 8. Parterna är eniga om att principen om fri transitering är en väsentlig förutsättning för att målen i detta avtal skall uppnås. Parterna skall se till att varor med ursprung i eller avsedda för den andra partens tullområde kan transiteras obehindrat via eller genom deras territorium. Bestämmelserna i artikel V.2–5 i GATT 1994 skall tillämpas mellan parterna. Bestämmelserna i den här artikeln skall inte påverka tillämpningen av de eventuella särbestämmelser som parterna kommit överens om beträffande specifika sektorer.

Artikel 9. Vardera parten skall i enlighet med sin lagstiftning bevilja den andra parten befrielse från importavgifter och tullar på varor som införs tillfälligt, i de fall och enligt de förfaranden som föreskrivs.

Artikel 10. Varor med ursprung i en part skall få importeras till den andra parten utan kvantitativa

restriktioner eller åtgärder med motsvarande verkan, dock utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 12, 15 och 16 i detta avtal.

Artikel 11. Handeln med varor mellan parterna skall ske till marknadsmässiga priser.

Artikel 12. I punkterna 2–6 finns bestämmelser om förfaranden och villkor som gäller i sådana fall där någon produkt importerats till den ena partens territorium i så ökade mängder eller under sådana förhållanden att det vållar eller riskerar att vålla inhemska producenter av likadana eller direkt konkurrerande produkter skada.

Artikel 13. Enligt artikeln åtar sig parterna att allt efter omständigheterna, särskilt den situation som uppstår genom Tadzjikistans framtida anslutning till WTO, anpassa de bestämmelser i detta avtal som gäller handel med varor mellan dem.

Artikel 14. Enligt artikeln skall detta avtal inte hindra sådana förbud mot eller begränsningar avseende import, export eller transitering av varor som är berättigade för att skydda omständigheter som räknas upp i artikeln och inte heller regleringar avseende guld och silver. Förbuden eller restriktionerna får dock inte utgöra ett medel för godtycklig diskriminering eller innefatta en förtäckt begränsning av handeln mellan parterna.

Artikel 15. Handel med textilvaror enligt kapitel 50–63 i Kombinerade nomenklaturen omfattas av ett separat bilateralt avtal. När det avtalet löper ut skall föreliggande avtal omfatta även textilvaror. Artikel 11 i interimsavtalet om handel och handelsrelaterade frågor innehåller en bestämmelse med samma innehåll. Eftersom avtalet mellan EG och Tadzjikistan handel med textilprodukter, vars giltighetstid senast ändrats genom beslut av rådet den 17 december 2003 (2003/901/EG, EUT L 340, 24.12.2003, s. 54) har upphört att gälla den 31 december 2004, tillämpas interimsavtalet om handel och handelsrelaterade frågor på handeln med textilprodukter fram till dess att detta avtal träder i kraft.

Artikel 16. Handel med kärnämnen skall äga rum i enlighet med bestämmelserna i Fördraget om

upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen. Vid behov skall sådan handel omfattas av

bestämmelser i ett särskilt avtal, vilket skall ingås mellan Europeiska atomenergigemenskapen och Tadzjikistan.

AVDELNING IV: BESTÄMMELSER OM AFFÄRSVERKSAMHET OCH INVESTERINGAR

Kapitel I: Arbetsvillkor

Artikel 17. I artikeln finns bestämmelser om att den andra partens medborgare som är lagligen bosatta och anställda inom en medlemsstats territorium inte får diskrimineras på grund av sin nationalitet i förhållande till landets egna medborgare när det gäller arbetsvillkor, lön eller avskedande.

I den finska arbetslagstiftningen förbjuds det i bl.a. 2 kap. 2 § i arbetsavtalslagen att arbetsgivaren särbehandlar arbetstagare på grund av nationellt eller etniskt ursprung eller någon annan därmed jämförbar omständighet.

Artikel 18. Samarbetsrådet skall undersöka vilka förbättringar som kan göras i fråga om arbetsvillkor för affärsmän, i enlighet med parternas internationella åtaganden.

Artikel 19. Samarbetsrådet skall utfärda rekommendationer för genomförande av artiklarna 17 och 18.

Kapitel II: Villkor rörande etablering och drift av bolag

Artikel 20. I artikeln finns bestämmelser om den behandling som gemenskapen och dess medlemsstater ger tadjjikiska bolag, deras dotterbolag och filialer samt om den behandling som Tadjjikistan ger bolag, dotterbolag och filialer från gemenskapen och dess medlemsstater.

Artikel 21. I punkt 1 anges att bestämmelserna i artikel 20 inte skall tillämpas på lufttransport, transport på inre vattenvägar eller sjötransport. Enligt punkt 2 skall varje part dock tillåta bolag från den andra parten att bedriva affärsmässig verksamhet på sitt territorium när det gäller verksamhet som bedrivs av skeppsmäklare som tillhandahåller internationella sjötransporttjänster.

Artikel 22. I artikeln definieras begreppen gemenskapsbolag, tadjjikiskt bolag, dotterbolag, filial, etablering, drift och ekonomisk verksamhet.

Artikel 23. I punkt 1 fastställs att utan hin-

der av andra bestämmelser i avtalet får en part inte hindras från att vidta åtgärder som gäller ekonomisk kontroll. Med sådana åtgärder avses bl.a. åtgärder för att skydda investerare, insättare, försäkringstagare eller personer vilkas egendom förvaltas av någon som tillhandahåller finansiella tjänster, eller för att slå vakt om det finansiella systemets integritet och stabilitet. Om åtgärderna inte är förenliga med detta avtals bestämmelser får de inte utnyttjas för att kringgå en parts skyldigheter enligt avtalet.

Artikel 24. I artikeln finns bestämmelser om åtgärder som är nödvändiga för att förhindra att åtgärder som en part vidtagit beträffande tredjelands tillgång till dess marknad kringgås med hjälp av bestämmelserna i detta avtal.

Artikel 25. I artikeln regleras en parts rätt att inom den andra partens territorium anställa arbetstagare i överensstämmelse med värdlandets lagstiftning.

Artikel 26. Enligt artikeln skall parterna så långt som möjligt bemöda sig om att undvika att vidta åtgärder som medför att etablerings- och driftsvillkoren för deras bolag blir mer restriktiva än de var dagen före den dag då detta avtal undertecknades. Bestämmelserna i denna artikel skall inte påverka tillämpningen av bestämmelserna som gäller GATS i artikel 34. Enligt punkt 3 skall Tadjjikistans regering underrätta gemenskapen när den har för avsikt att lägga fram förslag till ny lagstiftning eller införa nya regleringar som är restriktiva på det nämnda sättet. I punkt 4 fastställs en övergångstid för det fall att Tadjjikistan ändrar sin lagstiftning i mer restriktiv riktning.

Kapitel III: Gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster mellan gemenskapen och Tadjjikistan

Artikel 27. Enligt artikeln åtar sig parterna att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att i en efter hand tilltagande omfattning tillåta tillhandahållanden av gränsöverskridande tjänster. Samarbetsrådet skall utfärda rekommendationer för genomförandet.

Artikel 28. Parterna skall samarbeta i syfte att utveckla en marknadsinriktad tjänstesektor i Tadjjikistan.

Artikel 29. Parterna åtar sig att effektivt tillämpa principen om fritt tillträde på afärsmässiga grunder till den internationella sjöfartsmarknaden och till internationell sjöfart. I artikeln finns bestämmelser om innehållet i eventuella framtida överenskommelser och om avskaffande av begränsande eller diskriminerande hinder vid avtalets ikraftträdande. Varje part skall på vissa sjöfartsområden ge fartyg som drivs av medborgare eller bolag från den andra parten en behandling som inte är mindre förmånlig än den som ges partens egna fartyg.

Artikel 30. Villkoren för ömsesidigt marknadstillträde och för tillhandahållande av tjänster för transport på väg, järnväg och inre vattenvägar och för lufttransport regleras vid behov sedan partnerskaps- och samarbetsavtalet har trätt i kraft.

Kapitel IV: Allmänna bestämmelser

Artiklarna 31–37. I artiklarna finns bestämmelser om tillämpningen av bestämmelserna i avdelning IV. Bestämmelserna i denna avdelning skall tillämpas om inte annat följer av begränsningar som motiveras av hänsyn till allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsa. De skall inte tillämpas på verksamhet på en parts territorium som, ens tillfälligt, har anknytning till myndighetsutövning. I artiklarna finns också bestämmelser om beröringspunkter med tillämpningsområdet för GATS. Behandling som mest gynnsam nation som beviljas i enlighet med avdelning IV skall inte tillämpas på skattearrangemang enligt artikel 36. Bestämmelserna i denna avdelning hindrar inte heller att dubbelbeskattningsavtal ingås.

Kapitel V: Löpande betalningar och kapital

Artikel 38. I artikeln finns bestämmelser om fri rörlighet för löpande betalningar och kapital. När avtalet har trätt i kraft införs inga nya valutarestriktioner och befintliga arrangemang får inte göras mer restriktiva. I punkterna 5 och 6 finns dock vissa undantag som Tadzjikistan och gemenskapen får tillämpa under exceptionella omständigheter.

Kapitel VI: Skydd av immateriella, industriella och kommersiella rättigheter

Artikel 39. Tadzjikistan skall fortsätta att förbättra skyddet för immateriella, industriella och kommersiella rättigheter så att landet vid utgången av det femte året efter det att detta avtal träder i kraft har uppnått en skyddsnivå motsvarande den i gemenskapen. Inom samma tid skall Tadzjikistan tillträda de multilaterala konventioner som anges i punkt 1 i bilaga IV.

AVDELNING V: LAGSTIFTNINGSSAMARBETE

Artikel 40. Tadzjikistan skall så långt möjligt bemöda sig om att se till att dess lagstiftning i en efter hand ökande omfattning blir förenlig med gemenskapens. I punkt 2 räknas de områden upp som tillnärmningen av lagstiftningen särskilt skall omfatta, dvs. tullagstiftning, bolagsrätt, lagstiftning rörande banktjänster och andra finansiella tjänster, bolagsredovisning och bolagsbeskattning, immaterialrätt, skydd för arbetstagare på arbetsplatsen, konkurrensregler, inbegripet alla därmed sammanhängande frågor och metoder som rör handeln, offentlig upphandling, skydd av människors och djurs hälsa och liv, växtskydd, miljöskydd, konsumentskydd, indirekt beskattning, tekniska standarder och föreskrifter samt lagar och andra författningar rörande kärnenergi, transport och elektronisk kommunikation. Gemenskapen kan ge Tadzjikistan sådant tekniskt bistånd som behövs för genomförandet av dessa åtgärder. Parterna är överens om att undersöka hur de kan tillämpa sina respektive konkurrensbestämmelser i samförstånd i fall då handeln mellan dem berörs.

AVDELNING VI: SOCIOEKONOMISKT SAMARBETE

Artikel 41. Syftet med det ekonomiska samarbetet är att främja ekonomiskt reformarbete, ekonomisk återhämtning och hållbar utveckling i Tadzjikistan. I artikeln uppräknas strategier och objekt för det ekonomiska samarbetet. Samarbetet koncentreras på ekonomisk och social utveckling, utveckling av

mänskliga resurser, stöd till företag, jordbruk och livsmedelssektorn, vattenförvaltning, energi och civil kärnsäkerhet, hälsovård och fattigdomsbekämpning, transport, posttjänster, elektronisk kommunikation, turism, miljöskydd, gränsöverskridande verksamhet samt regionalt samarbete. Vid behov kan ekonomiskt samarbete stödjas med tekniskt bistånd från gemenskapen.

Artikel 42. *Samarbete rörande handel med varor och tjänster.* Enligt artikeln skall parterna samarbeta i syfte att säkra att Tadzjikistans internationella handel sker i överensstämmelse med WTO:s bestämmelser. Gemenskapen skall ge Tadzjikistan tekniskt bistånd. I artikeln uppräknas specifika områden som har direkt samband med underlättandet av handeln.

Artikel 43. *Industriellt samarbete.* I artikeln räknas det industriella samarbete upp som man särskilt skall inrikta sig på.

Artikel 44. *Främjande av och skydd för investeringar.* I artikel uppräknas målen för samarbetet vad gäller främjande av och skydd för investeringar. Det främsta målet är att skapa ett gynnsamt klimat för privata investerare, såväl inhemska som utländska, särskilt genom förbättrade villkor när det gäller skydd för investeringar och när det gäller kapitalöverföring och utbyte av information om investeringsmöjligheter.

Artikel 45. *Offentlig upphandling.* Parterna skall samarbeta för att främja öppen konkurrens vid offentlig upphandling av varor och tjänster, särskilt genom tillämpning av anbudsförfaranden.

Artikel 46. *Samarbete om normer och bedömning av överensstämmelse.* Samarbetet mellan parterna skall syfta till att främja anpassning till internationellt överenskomna kriterier, principer och riktlinjer i fråga om metrologi, normer och bedömning av överensstämmelse, underlätta ömsesidigt erkännande i fråga om bedömning av överensstämmelse och förbättra tadzjikiska produkters kvalitet. I artikeln uppräknas projekttyper som samarbetet gäller.

Artikel 47. *Gruvdrift och mineralutvinning; råvarusektorn.* Parterna skall eftersträva ökade investeringar och ökad handel inom gruvdrift och mineralutvinning och inom råvarusektorn. I artikeln uppräknas områden

som samarbetet gäller.

Artikel 48. *Vetenskapligt och tekniskt samarbete.* Parterna skall främja vetenskapligt och tekniskt samarbete. I artikeln redogörs för samarbetets innehåll. Samarbete skall genomföras i enlighet med särskilda arrangemang som skall förhandlas fram.

Artikel 49. Parterna skall samarbeta i syfte att höja den allmänna utbildningsnivån och yrkeskompetensen i Tadzjikistan inom såväl offentlig som privat sektor. I artikeln räknas de områden upp som samarbetet särskilt skall inriktas på. En parts eventuella deltagande i den andra partens utbildningsprogram kan övervägas. Vid behov kan institutionella ramar och samarbetsprogram fastställas om Tadzjikistans deltagande i det alleuropeiska samarbetsprogrammet för högre utbildning (Tempus-programmet, EGT L 120, 8.5.1999, s. 30).

Artikel 50. *Jordbruk och den agroindustriella sektorn.* I artikel anges syftet för samarbetet inom jordbruket och den agroindustriella sektorn.

Artikel 51. *Energi.* Samarbetet skall ske med beaktande av marknadsekonomiska principer och den europeiska energistadgan (FördrS 35–36/1998) och mot bakgrund av den gradvisa integrationen av energimarknaderna i Europa. I artikeln anges att samarbetet särskilt skall koncentreras på utformning och utveckling av en energipolitik och de viktiga samsarbetsområdena räknas upp. Parterna skall utbyta relevant information om investeringsprojekt inom energisektorn och fäster särskild vikt vid samarbete rörande investeringar inom energisektorn och det sätt på vilket dessa regleras. De skall samarbeta i syfte att så effektivt som möjligt genomföra bestämmelserna i avdelning IV och i artikel 44 med avseende på investeringar inom energisektorn.

Artikel 52. *Miljö och hälsa.* Parterna skall utveckla och stärka sitt samarbete inom miljö och folkhälsa. I artikeln räknas de instrument upp som samarbetet skall beakta. Samarbetet skall syfta till skydd av miljön och bekämpning av alla former av miljöförstöring. I punkt 2 uppräknas de faktorer som ingår i detta mål. I punkterna 3 och 4 uppräknas dessutom de områden som samarbetet särskilt gäller.

Artikel 53. Transport. Enligt artikeln skall parterna utveckla och stärka sitt samarbete på transportområdet. Samarbetet skall bland annat syfta till omstrukturering och modernisering av transportsystem och transportnät i Tadzjikistan och utveckling och säkerställande av att transportsystemen är kompatibla. Det skall också syfta till främjande av de investeringar som krävs för att projekten skall kunna genomföras. Samarbetets innehåll beskrivs närmare i artikeln.

Artikel 54. Elektronisk kommunikation och posttjänster. I artikeln räknas de områden för elektrisk kommunikation och posttjänster upp inom vilka parterna skall utvidga och stärka sitt samarbete, inom ramen för sina befogenheter och sin behörighet.

Artikel 55. Finansiella tjänster och institutioner på skatteområdet. I punkt 1 anges syftet med samarbetet rörande finansiella tjänster och det tekniska biståndets innehåll. I punkt 2 finns bestämmelser om samarbetet angående utvecklingen av ett skattesystem och institutioner på skatteområdet i Tadzjikistan.

Artikel 56. Omstrukturering och privatisering av företag. I artikeln erkänner parterna att privatisering är av grundläggande betydelse för en hållbar ekonomisk återhämtning. Parterna är överens om att i samarbete utveckla de institutionella och rättsliga förutsättningar och de metoder som krävs. I artikeln uppräknas de frågor som det tekniska biståndet särskilt kommer att inriktas på.

Artikel 57. Regional utveckling. Parterna skall stärka sitt samarbete inom regional utveckling och fysisk planering. I artikeln uppräknas olika sätt som skall användas för att uppnå målet.

Artikel 58. Samarbete rörande sociala frågor. I artikeln anges innehållet i samarbetet i frågor som gäller hälsa och säkerhet. I artikeln anges också områden som omfattas av tekniskt bistånd. Samarbetet omfattar även social trygghet.

Artikel 59. Turism. I artikeln anges samarbetets innehåll på turismens område.

Artikel 60. Små och medelstora företag. Samarbetet syftar till att utveckla och stärka små och medelstora företag och sammanslutningar av sådana företag samt samarbetet mellan sådana företag i gemenskapen och

Tadzjikistan. I artikeln räknas de samarbetsområden upp som omfattas av tekniskt bistånd.

Artikel 61. Information och kommunikation. I artikeln finns bestämmelser om att parterna skall stödja utveckling av moderna metoder för informationsbehandling och främja ett effektivt informationsutbyte. Särskilt skall sådana program prioriteras som inriktas på grundläggande information om gemenskapen och Tadzjikistan till allmänheten.

Artikel 62. Konsumentskydd. I artikeln finns bestämmelser om olika tillvägagångssätt som skall syfta till att parternas respektive system för konsumentskydd skall bli överensstämmande.

Artikel 63. Tull. Syftet med samarbetet skall vara att säkra att alla de bestämmelser följs som är planerade att antas i fråga om handel och god handelssed och att Tadzjikistans tullsystem skall tillnärmas gemenskapens. I artikeln uppräknas de områden som samarbetet särskilt skall inriktas på. Ömsesidigt bistånd mellan parternas förvaltningsmyndigheter skall lämnas i tullfrågor i enlighet med det protokoll som är fogat till detta avtal.

Artikel 64. Statistiksamarbete. Samarbetet på statistikområdet skall syfta till att det skall införas ett effektivt statistiksystem som kan tillhandahålla pålitlig statistik av det slag som krävs som underlag för den socioekonomiska reformprocessen och övervakningen av denna process och som bidrag till utvecklingen av privat företagsamhet i Tadzjikistan. I artikeln räknas de områden upp som parterna särskilt skall samarbeta på. Gemenskapen skall ge Tadzjikistan tekniskt bistånd.

Artikel 65. Ekonomi. Parterna skall underlätta socioekonomiska reformer och samordningen av ekonomiska program genom att utbyta information om makroekonomiska resultat och utsikter. I artikeln uppräknas villkoren för att gemenskapen skall lämna tekniskt bistånd.

AVDELNING VII: SAMARBETE OM FRÅGOR SOM RÖR DEMOKRATI OCH MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Artikel 66. Parterna skall samarbeta i alla frågor som gäller upprättande eller stärkande

av demokratiska institutioner, särskilt de institutioner som krävs för att stärka rättssäkerheten och skyddet för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna i enlighet med principerna i den internationella rätten och de principer som fastställts av Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE). I artikeln uppräknas olika sätt att genomföra samarbetet.

AVDELNING VIII: SAMARBETE FÖR ATT FÖRHINDRA OLAGLIG VERKSAMHET OCH FÖRHINDRA OCH KONTROLLERA ILLEGAL INVANDRING

Artikel 67. Parterna skall upprätta samarbete i syfte att förhindra olaglig verksamhet på det ekonomiska området, olagliga transaktioner med olika varor samt varumärkesförfalskning. Samarbetet på dessa områden skall grundas på ömsesidigt samråd och nära samverkan. I artikeln räknas de områden upp som omfattas av tekniskt och administrativt bistånd.

Artikel 68. Penningtvätt. Parterna är ense om nödvändigheten av insatser och samarbete i syfte att förhindra att deras finansiella system utnyttjas till tvätt av intäkter från brottslig verksamhet. Samarbetet på detta område skall omfatta administrativt och tekniskt bistånd för att ändamålsenliga normer mot penningtvätt skall införas motsvarande de normer som antagits på detta område av gemenskapen och arbetsgruppen för finansiella åtgärder mot penningtvätt (FATF).

Artikel 69. Narkotikabekämpning. I artikeln finns bestämmelser om mål och grunder för kampen mot narkotika.

Artikel 70. Samarbete rörande migration. Parterna bekräftar på nytt den vikt de fäster vid gemensam förvaltning av migrationsströmmar mellan deras territorier. Samarbetet skall grundas på en bedömning av de specifika behoven, vilken skall göras i samråd mellan parterna, och det skall genomföras i enlighet med gällande gemenskapslagstiftning och nationell lagstiftning. I artikeln uppräknas centrala samarbetsområden. Parterna är också överens om att återta sina illegala migranter. Europeiska unionens medlemsstater och Tadzjikistan tillhandahåller lämpliga

identitetshandlingar för sina medborgare. Parterna är överens om att, på den andra partens begäran och snarast möjligt, ingå ett avtal med bestämmelser om särskilda förpliktelser för Tadzjikistan och Europeiska unionens medlemsstater när det gäller återtagande, bland annat en bestämmelse om skyldighet att återta medborgare från andra länder och statslösa.

Artikel 71. Bekämpning av terrorism. Parterna skall samarbeta för att förhindra och bekämpa terroristhandlingar. De skall göra detta särskilt inom ramen för ett fullständigt genomförande av Förenta nationernas säkerhetsråds resolution 1373 och av andra relevanta FN-resolutioner, internationella konventioner och instrument som rör detta ämne. Parterna utbyter information om terroristgrupper och deras stödnätverk, samt åsikter om medel och metoder för att bekämpa terrorism.

ARTIKEL IX: KULTURSAMARBETE

Artikel 72. I artikeln anges samarbetsobjekt inom kultursamarbetet.

AVDELNING X: FINANSIELLT SAMARBETE

Artiklarna 73–76. För att målen i detta avtal skall kunna förverkligas skall Tadzjikistan få tillfälligt finansiellt stöd från gemenskapen i enlighet med artiklarna 74, 75 och 76, i form av tekniskt bistånd som skall ges som gåvobistånd. Detta finansiella stöd skall beviljas inom ramen för Tacis-programmet. I artikeln finns bestämmelser om medel och metoder för finansieringen samt om finansieringens syfte.

Parterna skall se till att stödet från gemenskapen nära samordnas med bidragen från andra stödgivare.

AVDELNING XI INSTITUTIONELLA OCH ALLMÄNNA BESTÄMMELSER SAMT SLUTBESTÄMMELSER

Artiklarna 77 och 78. Ett samarbetsråd som skall övervaka genomförandet av detta avtal inrättas. Samarbetsrådet skall bestå av medlemmar av EU-rådet och ledamöter av

EG-kommissionen, å ena sidan, och ledamöter av Tadzjikistans regering, å andra sidan. Samarbetsrådet skall sammanträda minst vartannat år. Samarbetsrådet kan också lämna lämpliga rekommendationer, om parterna är överens om det.

Artikel 79. Samarbetsrådet skall i sitt arbete biträdas av en samarbetskommitté, som normalt sammanträder på hög tjänstemannanivå. Samarbetsrådet får helt eller delvis delegera sina befogenheter till samarbetskommittén.

Artikel 80. Samarbetsrådet får inrätta andra kommittéer eller organ och skall fastställa dessa kommittéers eller organs sammansättning, uppgifter och arbetssätt.

Artikel 81. När en fråga hör samman med en bestämmelse som hänvisar till en artikel i något av avtalen om upprättande av WTO, skall samarbetsrådet beakta den tolkning som medlemmarna i WTO vanligen ger den artikeln.

Artiklarna 82–84. En parlamentarisk samarbetskommitté inrättas. Den parlamentariska samarbetskommittén skall bestå av ledamöter av Europaparlamentet, å ena sidan, och av ledamöter av det tadjjikiska parlamentet, å andra sidan. Den parlamentariska samarbetskommittén får på begäran uppgifter om genomförandet av avtalet av samarbetsrådet. Den parlamentariska samarbetskommittén får lämna rekommendationer till samarbetsrådet.

Artikel 85. Vardera parten åtar sig att inom ramen för detta avtal säkra att den andra partens fysiska och juridiska personer, utan diskriminering i förhållande till dess egna medborgare, har tillgång till parternas behöriga domstolar och administrativa organ för att kunna försvara sina rättigheter till person och egendom, inbegripet immateriella, industriella och kommersiella rättigheter. Inom ramen för sina befogenheter och sin behörighet skall parterna uppmuntra till att tvister som uppstår vid kommersiella transaktioner och samarbetstransaktioner mellan ekonomiska aktörer i gemenskapen och i Tadzjikistan avgörs genom skiljeförfarande. I artikeln finns bestämmelser om skiljemännens medborgarskap och tillämplig lag. Parterna är överens om att de skall uppmuntra till att det skiljeförfarande som utarbetats av FN:s kommission för internationell handelsrätt

(Uncitral) används och att skiljeförfarandet äger rum i ett forum i en stat som undertecknat konventionen om erkännande och verkställighet av utländska skiljedomar

Enligt 6 § i Finlands grundlag (731/1999) är alla lika inför lagen. Ingen får utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av t.ex. ursprung eller språk. Enligt 21 § i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan.

Finland är, liksom alla övriga EU-stater part till konventionen om erkännande och verkställighet av utländska skiljedomar (FördrS 7–8/1962). Däremot har Tadzjikistan inte tillträtt denna konvention. Enligt lagen om skiljeförfarande (967/1992) får en privaträttslig tvistefråga om vilken förlikning är tillåten, genom ett avtal mellan parterna lämnas till slutligt avgörande av skiljemän. Enligt 8 § i den lagen får även den som inte är finsk medborgare vara skiljeman i Finland. Enligt 31 § skall skiljemännen, om parterna har kommit överens om att viss stats lag skall tillämpas när tvisten avgörs, grunda sin dom på den lagen. Artikel 85 i avtalet förutsätter inte någon ändring av finsk lagstiftning.

Artikel 86. I artikeln finns bestämmelser om åtgärder, särskilt sådana som gäller säkerhetsintressen, som parterna får vidta inom ramen för sin behörighet. Sådana åtgärder är åtgärder som en part anser nödvändiga för att förhindra att sådan information utlämnas vars avslöjande den anser strida mot sina väsentliga säkerhetsintressen. Åtgärderna kan också ha samband med tillverkning av eller handel med vapen, ammunition eller krigsmateriel eller med sådan forskning, utveckling eller tillverkning som är oundgänglig för försvarsändamål. De kan också gälla åtgärder som parten anser nödvändiga för att vid allvarliga inre störningar som kan påverka upprätthållandet av lag och ordning, i händelse av krig eller allvarlig internationell spänning som innebär krigsfara slå vakt om den egna säkerheten eller för att fullgöra skyldigheter som den påtagit sig i syfte att bevara fred och internationell säkerhet, eller som den anser

nödvändiga för att kunna leva upp till sina internationella förpliktelser och åtaganden avseende kontroll av industrivaror och industri-teknik med dubbla användningsområden.

Artikel 86 har samband med flera bestämmelser i den nationella lagstiftningen, t.ex. lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), beredskapslagen (1080/1991), lagen om tryggnad av försörjningsberedskapen (1390/1992), lagen om försvarstillstånd (1083/1991), lagen om export och transitering av försvarsmateriel (242/1990) och lagen om kontroll av export av produkter med dubbel användning (562/1996). Artikeln har också samband med åtgärder som Finland vidtar, t.ex. i enlighet med artikel 301 i EG-fördraget, för att genomföra sina skyldigheter enligt kapitel VII i FN-stadgan (FördrS 1/1951). Artikel 86 förutsätter inte att den finska lagstiftningen ändras, tvärtom säkerställer den uttryckligen att Finland vid behov kan vidta åtgärder som bl.a. är reglerade i de nämnda lagarna.

Artikel 87. Inom de områden som omfattas av detta avtal och utan att det påverkar tillämpningen av särskilda bestämmelser i detta får den ordning som parterna tillämpar med avseende på varandra inte ge upphov till någon diskriminering mellan medlemsstaterna, deras medborgare eller deras bolag, med undantag för tillämpning av skattelagstiftning på skattebetalare som inte befinner sig i en identisk situation när det gäller hemvist (punkt 2).

Artikel 88. Vardera parten får hänskjuta eventuella tvister som gäller detta avtals tolkning eller

tillämpning till samarbetsrådet. Samarbetsrådet får avgöra tvisterna genom rekommendationer. Om det inte är möjligt att avgöra tvisten i samarbetsrådet, får vardera parten till hänskjuta tvisten till skiljedom.

Förlikningsmännens rekommendationer är inte bindande för parterna.

Artikel 89. Parterna är överens om att snarast via lämpliga kanaler samråda i eventuella frågor som rör detta avtals tolkning eller tillämpning och om andra relevanta aspekter av förbindelserna mellan parterna. Bestämmelserna i denna artikel skall inte på något sätt hindra tillämpningen av artiklarna 12, 88 och 94. Samarbetsrådet får fastställa närmare

bestämmelser för förfarandet vid tvistlösning.

Artikel 90. Den behandling som enligt detta avtal ges Tadzjikistan får inte i något fall vara förmånligare än den behandling som medlemsstaterna ger varandra.

Artikel 91. I detta avtal avses med ”parter” Tadzjikistan, å ena sidan, och gemenskapen eller

medlemsstaterna, eller gemenskapen och medlemsstaterna, i enlighet med deras respektive

befogenheter, å andra sidan.

Artikel 92. I artikeln finns bestämmelser om tillämpningen av energistadgefördraget och protokollen till detta, i den utsträckning frågor som omfattas av detta avtal även omfattas av fördraget och protokollen.

Finland har tillträtt den europeiska energistadgan, liksom EG och de flesta EG-staterna och Tadzjikistan. Energistadgan har trätt i kraft internationellt den 16 april 1998.

Artikel 93. Avtalet ingås för en inledande period om tio år och förlängs därefter med ett år i taget, förutsatt att ingendera parten ger den andra parten skriftlig underrättelse om uppsägning av avtalet senast sex månader innan det upphör att gälla.

Artikel 94. I artikeln finns bestämmelser om parternas skyldigheter att vidta varje allmän eller särskild åtgärd som är nödvändig för att de skall fullgöra sina skyldigheter enligt detta avtal. I punkt 2 finns bestämmelser om åtgärder som en part får vidta om den anser att den andra parten har underlåtit att uppfylla någon av sina skyldigheter enligt avtalet. Dessförinnan skall den till samarbetsrådet överlämna alla relevanta upplysningar.

Artikel 95. Bilagorna I, II, III och IV samt protokollet utgör en integrerad del av avtalet. Innehållet i dem kommenteras närmare nedan.

Artikel 96. Till dess att likvärdiga rättigheter för individer och ekonomiska aktörer har uppnåtts i enlighet med detta avtal får avtalet inte påverka rättigheter som tillförsäkras dem genom befintliga avtal som är bindande för en eller flera medlemsstater, å ena sidan, och Tadzjikistan, å andra sidan, utom inom de områden som omfattas av gemenskapens behörighet och utan att det påverkar de skyldigheter för medlemsstaterna som följer av

detta avtal inom områden som omfattas av deras behörighet.

Artikel 97. Detta avtal skall tillämpas, å ena sidan, på de territorier där Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen och Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen är tillämpliga och i enlighet med de villkor som fastställs i fördragen och, å andra sidan, på Tadzjikistans territorium.

Artikel 98. Generalsekreteraren för Europeiska unionens råd skall vara depositarie för detta avtal.

Artikel 99. I artikeln fastställs det att avtalet i original, vars texter på unionens officiella språk och det tadjjikiska språket är lika giltiga, skall deponeras hos generalsekreteraren för Europeiska unionens råd.

Artikel 100. I artikeln finns bestämmelser om godkännandet och ikraftträdandet av avtalet. Avtalet skall godkännas av parterna i enlighet med deras respektive förfaranden. Avtalet träder i kraft den första dagen i den andra månaden efter den dag då parterna till generalsekreteraren för Europeiska unionens råd anmäler att de förfaranden som avses i första stycket har avslutats. Vid avtalets ikraftträdande skall, såvitt gäller förbindelserna mellan Tadzjikistan och gemenskapen, detta avtal ersätta avtalet mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och Sovjetunionen om handel och ekonomiskt och kommersiellt samarbete, vilket undertecknades i Bryssel den 18 december 1989. Vid ikraftträdandet ersätter avtalet också interimsavtalet om handel och handelsrelaterade frågor mellan gemenskapen och Euratom, å ena sidan, och Tadzjikistan, å andra sidan, i enlighet med artikel 32.1 i det avtalet.

Artikel 101. Om bestämmelserna i vissa delar av detta avtal skulle komma att träda i kraft genom ett interimsavtal mellan gemenskapen och Tadzjikistan, i avvaktan på att de förfaranden som är nödvändiga för avtalets ikraftträdande avslutas, är parterna överens om att uttrycket ”dagen för detta avtals ikraftträdande” skall avse den dag då interimsavtalet träder i kraft.

I slutet av avtalet finns en förteckning över dokument som bifogas avtalet. Bilaga I: Vägledande förteckning över fördelar som Tadzjikistan beviljar de oberoende staterna; Bila-

ga II: Gemenskapens förbehåll enligt artikel 21.2; Bilaga III: Finansiella tjänster (artikel 23.3); Bilaga IV: Konventioner om immateriella, industriella och kommersiella rättigheter (artikel 39); och protokoll om ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor.

Avtalets bilagor och protokoll

Bilaga I. I bilaga I till avtalet finns en vägledande förteckning över fördelar som Tadzjikistan enligt artikel 7.2 beviljar medlemsstaterna i OSS. Fördelar som inte omfattas av preferenserna enligt partnerskaps- och samarbetsavtalet är följande: Tadzjikistan uppbär inga tullar av Vitryssland, Kazakstan, Kirgizistan och Ryssland. Varor som transporteras i enlighet med avtal om industriellt samarbete med länder i OSS-länder beskattas inte. Tadzjikistan erkänner typgodkännande för serieproduktion för alla OSS-länder. Det finns ett särskilt system med samtliga OSS-länder för löpande betalningar och särskilda villkor för transitering har överenskommit med samtliga OSS-länder.

Bilaga II. I bilaga II till avtalet finns en förteckning över gemenskapens förbehåll enligt artikel 21.2. Förbehållen gäller koncessioner för gruvdrift, fiske, köp av fast egendom, audiovisuella tjänster, tjänster inom fri yrkesverksamhet, jordbruk och nyhetsbyrå-tjänster.

Bilaga III. I bilaga III till avtalet preciseras de finansiella tjänster som avses i artikel 23.3. I bilagan definieras dessa försäkrings-tjänster och försäkringsrelaterade tjänster, banktjänster och andra finansiella tjänster ingående.

Bilaga IV. I bilaga IV till avtalet uppräknas de i artikel 39 avsedda konventionerna om immateriella, industriella och kommersiella rättigheter som Tadzjikistan har förbundet sig att tillträda inom fem år från ikraftträdandet av partnerskaps- och samarbetsavtalet.

Protokoll om ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor

Artikel 1. Definitioner. I artikel 1 definieras de centrala begrepp som används i protokollet, dvs. tullagstiftning, begärande myn-

dighet, anmodad myndighet, personuppgifter och överträdelse av tullagstiftningen.

Artikel 2. Räckvidd. De avtalsslutande parterna skall inom ramen för sin behörighet bistå varandra för att sörja för en korrekt tillämpning av tullagstiftningen. Biståndet gäller inte information som inhämtas med stöd av befogenheter vilka utövas på begäran av en rättslig myndighet, utom när den rättsliga myndigheten i fråga godkänner att informationen överlämnas.

Artikel 3. Bistånd efter framställan. På framställan av den begärande myndigheten skall den anmodade myndigheten överlämna all relevant information som kan göra det möjligt för den begärande myndigheten att säkra att tullagstiftningen följs. På framställan av den begärande myndigheten skall den anmodade myndigheten informera denna särskilt om huruvida varor som exporterats från den ena avtalsslutande partens territorium importerats i vederbörlig ordning till den andra avtalsslutande partens territorium och huruvida varor som importerats till den ena avtalsslutande partens territorium exporterats i vederbörlig ordning från den andra avtalsslutande partens territorium. Vid behov skall den anmodade myndigheten också ange vilket tullförfarande som har tillämpats på varorna. På framställan av den begärande myndigheten skall den anmodade myndigheten vidta de åtgärder som är nödvändiga för att se till att särskild övervakning sker av personer, platser, varor och transportmedel som skäligen kan antas vara eller ha varit inblandade i överträdelser av tullagstiftningen.

Artikel 4. Bistånd på eget initiativ. De avtalsslutande parterna skall på eget initiativ bistå varandra om de anser det nödvändigt för en korrekt tillämpning av tullagstiftningen. Information lämnas särskilt om transaktioner som utgör överträdelser av tullagstiftningen, nya medel eller metoder som används vid överträdelser av tullagstiftningen och varor personer och transportmedel som varit inblandade.

Artikel 5. Överlämnande av handlingar och delgivning. Den anmodade myndigheten skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att till en mottagare på myndighetens territorium överlämna alla beslut och andra handlingar.

Artikel 6. Biståndsframställans form och

innehåll. En framställan enligt detta protokoll skall göras skriftligen utom i brådskande fall. Framställan skall vara avfattad på något av den anmodade myndighetens officiella språk eller på ett språk som den myndigheten kan godta. I artikel 6 uppräknas de uppgifter som skall finnas med i en framställan.

Artikel 7. Handläggning av en framställan om bistånd. För att tillmötesgå en framställan om bistånd skall den anmodade myndigheten gå tillväga som om den handlade för egen räkning eller på begäran av andra myndigheter hos samma part. En framställan om bistånd skall handläggas i enlighet med den anmodade partens lagar och andra författningar. Tjänstemän hos en part får, med den andra berörda avtalsslutande partens samtycke och på de villkor som den parten ställer, närvara vid undersökningar som genomförs inom denna andra parts territorium.

Artikel 8. Form för överlämnande av information. I artikel 8 finns bestämmelser om den form som skall användas vid överlämnande av information. Det kan vara fråga om bestyrkta kopior av handlingar, rapporter och datoriserad information. Akter och handlingar i original överlämnas endast i undantagsfall.

Artikel 9. Undantag från skyldigheten att lämna bistånd. I artikel 9 finns bestämmelser om när en begäran om bistånd får avslås. Bistånd får vägras om det kunde skada de avtalsslutande staternas suveränitet eller hota allmän ordning, säkerhet eller skada andra väsentliga intressen eller industri-, handels- eller yrkeshemligheter. Biståndet får också uppskjutas av den anmodade myndigheten om det skulle påverka en pågående undersökning, en pågående rättslig åtgärd eller ett annat pågående förfarande.

Artikel 10. Informationsutbyte och sekretess. Enligt artikel 10.1 skall all information som överlämnas i enlighet med protokollet betecknas som konfidentiell eller som begränsad, allt efter de bestämmelser som gäller hos respektive part. Den skall omfattas av tystnadsplikt och åtnjuta samma skydd som enligt den tillämpliga lagstiftningen hos den part som mottar informationen och enligt motsvarande bestämmelser för gemenskapens organ gäller för information av liknande slag. Enligt punkt 2 får personuppgifter ut-

växlas endast om den part som mottar dem förbinder sig att tillämpa en skyddsnivå som åtminstone är likvärdig med den som i det berörda fallet tillämpas av den part som lämnar uppgifterna.

Punkt 2 i artikeln gäller skydd för personuppgifter som enligt 10 § 1 mom. i grundlagen skall regleras genom lag. I Finland finns bestämmelserna om skydd för personuppgifter i personuppgiftslagen (523/1999) som för sin del bygger på direktiv 95/46/EG om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter. Även lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003) kan bli tillämplig. Översändande av personuppgifter till stater utanför Europeiska unionen regleras i 5 kap. personuppgiftslagen. Vid tillämpningen av bestämmelserna i punkt 2 i artikeln skall man i samband med att uppgifter överlämnas från Finland säkerställa att mottagaren garanterar den skyddsnivå som förutsätts av finsk lagstiftning, även i sådana situationer där avtalet eventuellt har upphört att gälla. Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), särskilt 24 § 1 mom. 2 punkten, fastställer sekretesskyldigheten i fråga om utbytet av information enligt artikel 10.

Artikel 11. Sakkunniga och vittnen. Enligt artikeln kan en tjänsteman hos en anmodad myndighet bemyndigas inställa sig som sakkunnig eller vittne vid rättsliga eller administrativa förfaranden som inletts av den andra partens jurisdiktion på områden som omfattas av detta protokoll. Tjänstemannen skall inom den begärande myndighetens territorium åtnjuta samma rättsskydd som myndighetens egna tjänstemän enligt gällande lagstiftning. Bestämmelser om vittnen och sakkunniga inför domstol finns i 17 kap. i rättegångsbalken.

Artikel 12. Utgifter för bistånd. Enligt artikeln skall de avtalslutande parterna avstå från att kräva ersättning av varandra för kostnader som föranletts av tillämpningen av detta protokoll, utom när det gäller ersättning som betalats till sakkunniga och vittnen och till tolkar och översättare som inte är offentligt anställda.

Artikel 13. Genomförande. De centrala tullmyndigheterna i Tadzjikistan, å ena sidan,

och de behöriga avdelningarna inom kommissionen och, i förekommande fall, tullmyndigheterna i medlemsstaterna skall ansvara för genomförandet av detta protokoll.

Artikel 14. Andra avtal. Bestämmelserna i detta protokoll skall inte påverka de avtalslutande parternas skyldigheter enligt andra internationella avtal och konventioner. Protokollet kompletterar de avtal om ömsesidigt bistånd som har ingåtts eller kommer att ingås mellan enskilda medlemsstater och Tadzjikistan. Bestämmelserna i detta avtal skall dock ha företräde framför bestämmelser i sådana avtal, i den utsträckning som de sistnämnda bestämmelserna är oförenliga med detta protokoll.

Slutakt och förklaringar

Till avtalets slutakt har fogats sju gemensamma förklaringar samt en förklaring av kommissionen och rådet och en unilateral förklaring av Frankrike. Förklaringarna är inte rättsligt bindande dokument. I den gemensamma förklaringen om personuppgifter har inskrivits nödvändigheten av att säkra ett tillräckligt skydd för enskilda. Enligt den gemensamma förklaringen om artikel 5 ordnas möten på högsta nivå från fall till fall, om parterna är överens om att omständigheterna motiverar sådana möten. Enligt den gemensamma förklaringen om artikel 13 skall parterna, till dess att Tadzjikistan ansluter sig till WTO, samråda i samarbetskommittén om Tadzjikistans politik när det gäller importtullar, inbegripet ändringar i tullskyddet. I den gemensamma förklaringen om begreppet "kontroll" i artikel 22 b och artikel 33 bekräftar parterna att de är införstådda med att frågan om kontroll skall bero av de faktiska omständigheterna i det särskilda fallet och ges exempel på när ett bolag skall anses "kontrollerat" av ett annat bolag. Enligt den gemensamma förklaringen om artikel 32 skall det faktum att visum krävs för fysiska personer från vissa parter men inte från andra inte i sig anses upphäva eller försämra de fördelar som härrör ur ett särskilt åtagande. I den gemensamma förklaringen om artikel 39 kommer parterna överens om vad uttrycket "immateriella, industriella och kommersiella rättigheter" skall anses omfatta. Enligt den ge-

mensamma förklaringen om artikel 94 avser uttrycket "särskilt brådskande" fall sådana fall då någon av parterna gör sig skyldig till en väsentlig överträdelse av avtalet och uttrycket "lämpliga åtgärder" avser åtgärder som vidtas i enlighet med internationell rätt. Enligt kommissionens och rådets förklaring om bestämmelsen om illegala invandras återvändande och om återtagande av dessa påverkar artikel 70 i avtalet inte den interna behörighetsfördelningen mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater när det gäller ingående av avtal om återtagande.

Till avtalets slutakt har också fogats en skriftväxling mellan gemenskapen och Tadzjikistan om bolagsetablering.

2. Lagförslag

1 §. I 1 § föreslås det att de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen skall sättas i kraft. Dessa bestämmelser kommenteras nedan i avsnittet om behovet av riksdagens samtycke.

2 §. Bestämmelser om ikraftträdandet av lagen ges i en förordning av republikens president i enlighet med 95 § i grundlagen.

3. Ikraftträdande

Parterna godkänner avtalet i enlighet med sina egna förfaranden. Avtalet träder i kraft den första dagen i den andra månaden efter den dag då parterna till generalsekreteraren för Europeiska unionens råd anmäler att de nödvändiga förfarandena har avslutats. Med hänsyn till förbindelserna mellan republiken Tadzjikistan och gemenskapen ersätter avtalet, då det träder i kraft, avtalet mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Sovjetunionen, å andra sidan, om handel och kommersiellt och ekonomiskt samarbete, vilket undertecknades den 18 december 1989, och interimsavtalet om handel och handelsrelaterade frågor som ingicks mellan gemenskapen och Euratom, å ena sidan, och Republiken Tadzjikistan, å andra sidan.

Meningen är att den föreslagna lagen skall träda i kraft samtidigt som avtalet, vid en tidpunkt som fastställs genom en förordning av republikens president.

4. Behovet av riksdagens samtycke samt behandlingsordning

4.1. Behovet av riksdagens samtycke

Kompetensfördelningen mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater

Partnerskaps- och samarbetsavtalet med Tadzjikistan är ett avtal med delad behörighet, dvs. ett s.k. blandat avtal där även gemenskapens medlemsstater är parter. Enligt vedertagen praxis godkänner riksdagen dessa avtal endast till de delar som avtalet hör till Finlands behörighet (t.ex. GrUU 6/2001 rd, GrUU 31/2001 rd, GrUU 16/2004 rd, GrUU 24/2004 rd).

I själva avtalet finns inga bestämmelser om kompetensfördelningen mellan gemenskapen och dess medlemsstater. I kommissionens förslag KOM(2004) 521 anses det att avtalet innehåller bestämmelser som rör artiklarna 44.2, 47.2 sista meningen, 55, 57.2, 63.3, 71, 80.2, 93, 94, 133 och 181 a i EG-fördraget. I kommissionens förslag tas artikel 63.3 om invandringspolitiska åtgärder och artikel 181 a om ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeland upp som nya rättsliga grunder. De tillämpliga rättsliga grunderna ger vägledning om vilka delar av avtalet som innehåller bestämmelser som hör till gemenskapens behörighet. En detaljerad bedömning av kompetensfördelningen försvåras i det här skedet av att kompetensfördelningen i blandade avtal är beroende av omfattningen av gemenskapens kompetens och av frågan om gemenskapen kommer att besluta att använda annan behörighet än sin exklusiva behörighet vid godkännandet av avtalet.

Gemenskapen skall anses ha *exklusiv* behörighet i fråga om de bestämmelser i partnerskaps- och samarbetsavtalet som också ingår i interimsavtalet om handel och handelsrelaterade frågor mellan Europeiska gemenskapen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Republiken Tadzjikistan, å andra sidan. Sådana bestämmelser är bestämmelserna i avdelning III om handel med varor, i artikel 38.1 om betalningar som har samband med varors, tjänsters och personers rörlighet, i artikel 39.1 om immateriella,

industriella och kommersiella rättigheter i artikel 40.4 om tillämpning av konkurrensbestämmelserna i de fall då handeln berörs, i artikel 42 om samarbete rörande handel med varor och tjänster, i artikel 45 om offentlig upphandling, i artikel 46 om samarbete om normer om bedömning och överensstämmelse, i artikel 50 om jordbruk och den agroindustriella sektorn, i artikel 63 om samarbete i tullfrågor och bestämmelserna om det ömsesidiga biståndet mellan parternas förvaltningsmyndigheter i enlighet med det till avtalet bifogade protokollet, i artikel 64 om statistiksamarbete och i artikel 81 om tolkningen av hänvisningarna till något av avtalen om upprättande av WTO. Hit hör också vissa bestämmelser i artiklarna 85–90, 94, 95, 97 och 99 samt bestämmelserna i artikel 92 om tillämpningen av energistadgefördraget.

Protokollet om ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor, som tagits in som en integrerad del i avtalet, ingår också i interimisavtalet och bestämmelserna i protokollet skall därför anses höra till gemenskapens exklusiva behörighet.

Gemenskapen är inte behörig att genomföra s.k. politisk dialog med tredjeland, vilket betyder att bestämmelserna om detta (avdelning II) hör till *medlemsstaternas* exklusiva behörighet.

Till övriga delar, dvs. de som inte nämnts ovan, hör bestämmelserna i avtalet till *dels Europeiska gemenskapens, dels medlemsstaternas behörighet*.

I fråga om medlemsstaternas och gemenskapens delade behörighet har medlemsstaterna fortsättningsvis behörighet i betydande omfattning särskilt i fråga om bestämmelserna om arbetsvillkor (artiklarna 17–19), etablering (artiklarna 20–26), tillhandahållande av tjänster (artikel 27–30) och kapitalrörelser (artikel 38). Detsamma gäller också flera områden som tas upp i avdelning VI (socioekonomiskt samarbete) och bestämmelserna om rättsliga och inrikes frågor (avdelning VIII) och kultur (avdelning IX).

Bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen

Enligt 94 § 1 mom. i grundlagen godkänner riksdagen bl.a. fördrag och andra internatio-

nella förpliktelser som innehåller sådana bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis täcker riksdagens grundlagsfästa befogenhet att godkänna internationella förpliktelser alla bestämmelser av materiell karaktär i en internationell förpliktelse som hör till lagstiftningens område. En bestämmelse i ett fördrag skall anses höra till området för lagstiftningen 1) om den gäller utövande eller begränsning av någon grundläggande fri- eller rättighet som är skyddad i grundlagen, 2) om den i övrigt gäller grunderna för individens rättigheter och skyldigheter 3) om angående den sak som bestämmelsen gäller enligt grundlagen skall föreskrivas i lag, 4) om det finns lagbestämmelser om den sak som lagen gäller eller 5) om det enligt rådande uppfattning i Finland skall lagstiftas om saken. Frågan påverkas inte av om en bestämmelse strider mot eller överensstämmer med en lagbestämmelse i Finland (GrUU 11/2000 rd, GrUU 12/2000 rd och GrUU 45/2000 rd).

I artikel 2 i avtalet påpekas det att respekt för de demokratiska principerna och de grundläggande mänskliga rättigheterna, såsom dessa definieras särskilt i den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna, Förenta nationernas stadga, Helsingforslutakten och Parisstadgan för ett nytt Europa, ligger till grund för parternas inrikes- och utrikespolitik och utgör en väsentlig beståndsdel av detta avtal. Grundlagsutskottet har ansett (GrUU 45/2000 rd, GrUU 31/2001 rd) att generella och manifestbetonade bestämmelser där parterna bekräftar sina förbindelser att respektera de mänskliga rättigheterna, inte påverkar vare sig innehållet i eller omfattningen av Finlands internationella förpliktelser på området för de mänskliga rättigheterna. Jämfört med vad som tidigare varit praxis har dessa bestämmelser dock numera en bindande verkan av ny typ till följd av samråds- och sanktionsförfarandet enligt artikel 94 och därför skall det anses att avtalets bestämmelser om de mänskliga rättigheterna hör till området för lagstiftningen (se GrUU 31/2001 rd).

Artiklarna 20–37 om etableringsrätt och tillhandahållande av tjänster och artikel 38 om utländska direkta investeringar innehåller bestämmelser som omfattas av medlemsta-

ternas behörighet och som i Finland hör till området för lagstiftningen.

Enligt artikel 85 åtar sig parterna att säkra att den andra partens fysiska och juridiska personer, utan diskriminering i förhållande till dess egna medborgare, har tillgång till parternas behöriga domstolar och administrativa organ för att kunna försvara sina rättigheter till person och egendom. Motsvarande skrivning ingår också i interimsavtalet om handel och handelsrelaterade frågor. Bestämmelsen skall i det sammanhanget anses avse endast handel och handelsrelaterade frågor. I artikel 85 i partnerskaps- och samarbetsavtalet innehåller den också bestämmelser som omfattas av medlemsstaternas behörighet som i Finland hör samman med efterlevnaden av 6 och 21 § i grundlagen och som sålunda hör till området för lagstiftningen.

En bestämmelse med samma ordalydelse som artikel 86 ingår också i interimsavtalet om handel och handelsrelaterade frågor. Bestämmelsen i partnerskaps- och samarbetsavtalet påverkar också andra bestämmelser som omfattas av medlemsstaternas behörighet och flera bestämmelser i den nationella lagstiftningen. Sådana bestämmelser är t.ex. lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), beredskapslagen (1080/1991), lagen om tryggnad av försörjningsberedskapen (1390/1992), lagen om försvarstillstånd (1083/1991), lagen om export och transitering av försvarsmateriel (242/1990) och lagen om kontroll av export av produkter med dubbel användning (562/1996). Bestämmelsen hör till området för lagstiftningen.

I artikel 92 regleras tillämpningen av energistadgefördraget och protokollen till detta i den utsträckning frågorna även omfattas av

detta avtal. En likadan skrivning finns i interimsavtalet där bestämmelsen har begränsats till att gälla förhållandet mellan bestämmelserna i Europeiska energistadgan och interimsfördraget. Bestämmelsen i artikel 92 i partnerskaps- och samarbetsavtalet innehåller en bestämmelse för den händelse att frågor omfattas av två regelverk. I sådana fall skall bestämmelserna i avtalet ha företräde och bestämmelsen i artikel 92 hör sålunda till området för lagstiftningen.

4.2. Behandlingsordning

Avtalet innehåller inte bestämmelser som gäller grundlagen på det sätt som avses i 94 § 2 mom. eller 95 § 2 mom. i grundlagen. Enligt regeringens uppfattning kan avtalet godkännas med enkel majoritet och förslaget till ikraftsättandelag kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 94 § i grundlagen föreslås

att Riksdagen godkänner det i Luxemburg den 11 oktober 2004 ingångna partnerskaps- och samarbetsavtalet om upprättande av ett partnerskap mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Tadzjikistan, å andra sidan till de delar den omfattas av Finlands behörighet.

Eftersom konventionen innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen föreläggs Riksdagen samtidigt följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Tadzjikistan, å andra sidan

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §
De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det i Luxemburg den 11 oktober 2004 ingångna partnerskaps- och samarbetsavtalet om upprättande av ett partnerskap mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Tadz-

jikistan, å andra sidan, gäller som lag sådana Finland har förbundet sig till dem.

2 §
Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

Helsingfors den 13 januari 2006

Republikens President

TARJA HALONEN

Utrikesministerns ställföreträdare
Statsminister *Matti Vanhanen*

**AVTAL
OM PARTNERSKAP OCH SAMARBETE
MELLAN EUROPEISKA GEMENSKAPERNA OCH DERAS MEDLEMSSTATER, Å
ENA SIDAN, OCH REPUBLIKEN TADZJIKISTAN, Å ANDRA SIDAN**

KONUNGARIKET BELGIEN,
REPUBLIKEN TJECKIEN,
KONUNGARIKET DANMARK,
FÖRBUNDSREPUBLIKEN TYSKLAND,
REPUBLIKEN ESTLAND,
REPUBLIKEN GREKLAND,
KONUNGARIKET SPANIEN,
REPUBLIKEN FRANKRIKE,
IRLAND,
REPUBLIKEN ITALIEN,
REPUBLIKEN CYPERN,
REPUBLIKEN LETTLAND,
REPUBLIKEN LITAUEN,
STORHERTIGDÖMET LUXEMBURG,
REPUBLIKEN UNGERN,
REPUBLIKEN MALTA,
KONUNGARIKET NEDERLÄNDERNA,
REPUBLIKEN ÖSTERRIKE,
REPUBLIKEN POLEN,
REPUBLIKEN PORTUGAL,

REPUBLIKEN SLOVENIEN,

REPUBLIKEN SLOVAKIEN,

REPUBLIKEN FINLAND,

KONUNGARIKET SVERIGE och

FÖRENADE KONUNGARIKET STORBRITANNIEN OCH NORDIRLAND,

som är parter i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen och Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen,

nedan kallade ”medlemsstaterna”, och

EUROPEISKA GEMENSKAPEN och EUROPEISKA ATOMENERGIGEMENSKAPEN,

nedan kallade ”gemenskapen”,

å ena sidan,

OCH REPUBLIKEN TADZJIKISTAN, nedan kallad ”Tadzjikistan”,

å andra sidan,

SOM BEAKTAR de förbindelser som finns mellan gemenskapen, dess medlemsstater och Tadzjikistan samt deras gemensamma värderingar,

SOM KONSTATERAR att gemenskapen och Tadzjikistan önskar stärka dessa förbindelser och upprätta ett partnerskap och samarbete som kan fördjupa och utvidga de förbindelser som tidigare upprättats mellan dem, särskilt avtalet mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Sovjetunionen, å andra sidan, om handel och kommersiellt och ekonomiskt samarbete, vilket undertecknades den 18 december 1989,

SOM BEAKTAR gemenskapens och dess medlemsstaters samt Tadzjikistans önskan att stärka den politiska och ekonomiska frihet som ligger till grund för partnerskapet,

SOM KONSTATERAR att understödandet i det sammanhanget av Tadzjikistans oberoende, suveränitet och territoriella integritet kommer att bidra till att trygga fred och stabilitet i Centralasien,

SOM BEAKTAR parternas önskan att främja internationell fred och säkerhet liksom en fredlig lösning på tvister och att i detta syfte samarbeta inom ramen för Förenta nationerna och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE),

SOM BEAKTAR gemenskapens, dess medlemsstaters och Tadzjikistans bestämda beslutsamhet att helt och fullt genomföra alla principer och bestämmelser i slutakten från Europeiska säkerhets- och samarbetskonferensen (ESK), i slutdokumenten från uppföljningsmötena i Madrid och Wien, i dokumentet från ESK-konferensen om ekonomiskt samarbete i Bonn, Parisdeklarationen för ett nytt Europa och i ESK-dokumentet från Helsingfors 1992 ”The Challenges of Change” samt andra grundläggande dokument från Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa,

SOM ÄR ÖVERTYGADE OM den avgörande betydelsen av rättsstatsprincipen och respekt för de mänskliga rättigheterna, särskilt minoriteters rättigheter, införandet av ett flerpartisystem med fria och demokratiska val samt ekonomisk liberalisering som syftar till införande av marknadsekonomi,

SOM ANSER att ett fullständigt genomförande av detta avtal om partnerskap och samarbete kommer att både förutsätta och bidra till att de politiska, ekonomiska och rättsliga reformerna i Tadzjikistan fortsätter och slutförs och till att de faktorer som är nödvändiga för samarbetet, särskilt mot bakgrund av slutsatserna från ESK-konferensen i Bonn, föreligger.

SOM ÖNSKAR uppmuntra till att den nationella försoningsprocess som inletts i Tadzjikistan efter fredsavtalen i Moskva fortsätter,

SOM ÖNSKAR uppmuntra processen för regionalt samarbete på de områden som omfattas av detta avtal med grannländer, i syfte att främja välbefinnande och stabilitet i regionen,

SOM ÖNSKAR upprätta och utveckla en regelbunden politisk dialog i bilaterala och internationella frågor av ömsesidigt intresse,

SOM ERKÄNNER OCH STÖDER Tadzjikistans önskan att upprätta ett nära samarbete med de europeiska institutionerna,

SOM BEAKTAR nödvändigheten av att främja investeringar i Tadzjikistan, framför allt inom energi och vattenförvaltning, och som bekräftar den vikt gemenskapen, dess medlemsstater och Tadzjikistan fäster vid den europeiska energistadgan och vid ett fullständigt genomförande av energistadgefördraget och av energistadgeprotokollet om energieffektivitet och därtill hörande miljöaspekter,

SOM BEAKTAR gemenskapens beredvillighet att behov ombesörja socioekonomiskt samarbete och tekniskt bistånd, där även fattigdomsbekämpning ingår,

SOM ÄR MEDVETNA OM att avtalet kan underlätta ett efter hand tilltagande närmande mellan Tadzjikistan och ett större samarbetsområde i Europa och närliggande områden samt Tadzjikistans efter hand tilltagande integrering i det öppna internationella handelssystemet,

SOM BEAKTAR att parterna åtagit sig att liberalisera handeln i enlighet med Världshandelsorganisationens (WTO) bestämmelser, och att gemenskapen välkomnar Tadzjikistans avsikt att ansluta sig till Världshandelsorganisationen,

SOM ÄR MEDVETNA OM behovet av att förbättra villkoren för affärsverksamhet och investeringar, liksom villkoren när det gäller till exempel etablering av bolag, arbete, tillhandahållande av tjänster samt kapitalrörelser,

SOM ÄR ÖVERTYGADE OM att detta avtal kommer att skapa ett nytt klimat för parternas ekonomiska förbindelser, särskilt för utveckling av handel och investeringar, något som är nödvändigt för ekonomisk omstrukturering och teknisk modernisering,

SOM ÖNSKAR upprätta ett nära samarbete på miljöskyddsområdet med hänsyn till parternas ömsesidiga beroende på det området,

SOM KONSTATERAR att samarbete för att förebygga och kontrollera illegal invandring, in-

ternationell organiserad brottslighet och narkotikahandel samt kampen mot terrorism är prioriterade mål för detta avtal,

SOM ÖNSKAR inleda kultursamarbete och samarbete på utbildningsområdet samt förbättra informationsutbytet,

HAR ENATS OM FÖLJANDE:

ARTIKEL 1

Härmed upprättas ett partnerskap mellan gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Tadzjikistan, å andra sidan. Målen för partnerskapet skall vara att

- understödja Tadzjikistans självständighet och suveränitet,
- understödja Tadzjikistans ansträngningar att befästa sin demokrati, utveckla sin ekonomi och sociala infrastruktur och slutföra övergången till marknadsekonomi,
- tillhandahålla en lämplig ram för politisk dialog mellan parterna för att möjliggöra utveckling av nära politiska förbindelser mellan dem,
- främja handel och investeringar, särskilt inom energisektorn och vattensektorn, och harmoniska ekonomiska förbindelser mellan parterna och på så sätt befördra en hållbar ekonomisk utveckling hos dem,
- lägga grunden för rättsligt, ekonomiskt, socialt, finansiellt, civilt vetenskapligt, tekniskt och kulturellt samarbete.

AVDELNING I

ALLMÄNNA PRINCIPER

ARTIKEL 2

Respekt för de demokratiska principerna och de grundläggande mänskliga rättigheterna, såsom dessa definieras särskilt i den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna, Förenta nationernas stadga, Helsingforsslutakten och Parisstadgan för ett nytt Europa, ligger till grund för parternas inrikes-

och utrikespolitik och utgör en väsentlig beståndsdel av detta avtal.

ARTIKEL 3

Parterna anser att det är väsentligt för deras framtida välbefinnande och stabilitet att de nya oberoende stater som har uppstått efter Sovjetunionens upplösning, nedan kallade ”de oberoende staterna”, upprätthåller och utvecklar sitt samarbete i enlighet med principerna i Helsingforsslutakten och med internationell rätt och i en anda av god grannsamhet, och kommer att göra allt för att uppmuntra denna process.

AVDELNING II

POLITISK DIALOG

ARTIKEL 4

Parterna skall inleda en regelbunden och varaktig politisk dialog, som de avser att utveckla och intensifiera. Denna dialog skall ledsaga och befästa närmandet mellan gemenskapen och Tadzjikistan, understödja de pågående politiska och socioekonomiska förändringarna i landet och bidra till att nya samarbetsformer inrättas. Genom den politiska dialogen

– kommer banden mellan Tadzjikistan och gemenskapen och dess medlemsstater, och därmed med hela samfundet av demokratiska nationer, att stärkas; den ekonomiska konvergensen som uppnås genom avtalet kommer att leda till att de politiska förbindelserna intensifieras,

– kommer ökad samstämmighet mellan ståndpunkter i internationella frågor av ömsesidigt intresse att åstadkommas och på så sätt ökad säkerhet och stabilitet i regionen,

– kommer det att sörjas att parterna söker samarbeta i frågor som gäller iakttagande av demokratiska principer och respekt för samt skydd och främjande av de mänskliga rättigheterna, inbegripet rättigheter för personer som tillhör minoriteter, och att de om nödvändigt samråder i hithörande frågor.

Parterna anser att spridningen av massförstörelsevapen och bärare av sådana vapen, oavsett om det rör sig om statliga eller icke statliga aktörer, utgör ett av de allvarigaste hoten mot den internationella stabiliteten och säkerheten. Parterna är därför överens om att samarbeta om och bidra till kampen mot spridningen av massförstörelsevapen och bärare av sådana vapen genom att till fullo iakttä och på nationell nivå genomföra de skyldigheter de påtagit sig inom ramen för internationella fördrag och avtal om nedrustning och icke-spridning samt sina andra internationella skyldigheter på området. Parterna är överens om att denna bestämmelse är en väsentlig beståndsdel av detta avtal och att den skall omfattas av den politiska dialog som ledsagar och befäster dessa frågor.

Parterna är dessutom överens om att samarbeta i och bidra till kampen mot spridningen av massförstörelsevapen och bärare av sådana vapen genom att

– vidta åtgärder i syfte att underteckna, ratificera eller, beroende på vilket instrument det gäller, ansluta sig till alla andra relevanta internationella instrument och i syfte att till fullo genomföra dem,

– upprätta ett effektivt system för nationell exportkontroll, såväl för export som transitering av varor med koppling till massförstörelsevapen, som också omfattar kontroll av slutanvändningen av teknik med dubbla användningsområden i samband med massförstörelsevapen och som inbegriper bestämmelser om effektiva påföljder i fall då reglerna för exportkontroll överträds. Denna dialog kan föras på regional grundval.

ARTIKEL 5

På ministernivå skall den politiska dialogen

äga rum i det samarbetsråd som inrättas genom artikel 77 och vid andra tillfällen efter ömsesidig överenskommelse.

ARTIKEL 6

Parterna skall införa andra förfaranden och mekanismer för politisk dialog, särskilt i följande former:

– Regelbundna möten på hög tjänstemannnivå mellan företrädare för gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och företrädare för Tadzjikistan, å andra sidan.

– Utnyttjande till fullo av de diplomatiska kanalerna mellan parterna, särskilt genom lämpliga kontakter i bilaterala och multilaterala sammanhang, bland annat vid Förenta nationernas möten, möten i Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa och i andra forum.

– Alla andra medel, inbegripet expertmöten, som kan bidra till att konsolidera och utveckla den politiska dialogen.

AVDELNING III

HANDEL MED VAROR

ARTIKEL 7

1. Parterna skall bevilja varandra behandling som mest gynnad nation inom alla områden när det gäller

– tullar och avgifter på import och export, inbegripet sättet att ta ut dessa tullar och avgifter,

– bestämmelser om tullklarering, transitering, lager och omlastning,

– skatter och andra interna avgifter av alla slag som direkt eller indirekt tas ut på importerade varor,

– betalningssätt och betalningsöverföringar,

– bestämmelser om försäljning, köp, trans-

port, distribution och användning av varor på hemmamarknaden.

2. Punkt 1 skall inte tillämpas på

a) fördelar som beviljas i syfte att upprätta en tullunion eller ett frihandelsområde eller som följer av upprättandet av en sådan union eller ett sådant område,

b) fördelar som vissa länder beviljas i enlighet med Världshandelsorganisationens bestämmelser eller andra internationella ordningar till förmån för utvecklingsländer,

c) fördelar som ges till angränsande länder för att underlätta gränstrafiken.

3. Punkt 1 skall under en övergångstid på fem år efter avtalets ikraftträdande inte tillämpas på de fördelar enligt bilaga I som Tadzjikistan beviljar andra stater som uppstått efter Sovjetunionens upplösning.

ARTIKEL 8

1. Parterna är eniga om att principen om fri transitering är en väsentlig förutsättning för att målen i detta avtal skall uppnås.

I detta sammanhang skall parterna se till att varor med ursprung i eller avsedda för den andra partens tullområde kan transiteras obehindrat via eller genom deras territorium.

2. Bestämmelserna i artikel V.2–5 i GATT 1994 skall tillämpas mellan parterna.

3. Bestämmelserna i den här artikeln skall inte påverka tillämpningen av de eventuella särbestämmelser som parterna kommit överens om beträffande specifika sektorer, särskilt transport, eller specifika produkter.

ARTIKEL 9

Utan att det påverkar tillämpningen av de rättigheter och skyldigheter som härrör från för båda parterna bindande internationella överenskommelser om tillfällig införsel av varor, skall vardera parten i enlighet med sin lagstiftning bevilja den andra parten befrielse

från importavgifter och tullar på varor som införs tillfälligt, i de fall och enligt de förfaranden som föreskrivs i varje annan för parten bindande internationell överenskommelse på detta område. Hänsyn skall tas till de omständigheter under vilka parten har godtagit de skyldigheter som härrör från överenskommelsen i fråga.

ARTIKEL 10

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 12, 15 och 16 i detta avtal skall varor med ursprung i Tadzjikistan få importeras till gemenskapen utan kvantitativa restriktioner eller åtgärder med motsvarande verkan.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 12, 15 och 16 i detta avtal skall varor med ursprung i gemenskapen få importeras till Tadzjikistan utan kvantitativa restriktioner eller åtgärder med motsvarande verkan.

ARTIKEL 11

Handeln med varor mellan parterna skall ske till marknadsmässiga priser.

ARTIKEL 12

1. Om någon produkt importeras till den ena partens territorium i så ökade mängder eller under sådana förhållanden att det vållar eller riskerar att vålla inhemska producenter av likadana eller direkt konkurrerande produkter skada, får gemenskapen eller Tadzjikistan, beroende på omständigheterna, vidta lämpliga åtgärder enligt följande förfaranden och villkor:

2. Innan åtgärder vidtas eller, om punkt 4 tillämpas, snarast möjligt skall gemenskapen eller Tadzjikistan, beroende på omständigheterna, lämna alla relevanta uppgifter till samarbetsrådet i syfte att söka nå en lösning som är godtagbar för parterna, i enlighet med avdelning XI.

3. Om parterna, trots samråd, inte inom 30 dagar från det att ärendet hänskjutits till samarbetsrådet når någon överenskommelse om

åtgärder för att avhjälpa situationen, skall den part som begärt samråd ha rätt att begränsa importen av de berörda produkterna i den mån och under så lång tid som behövs för att förhindra eller avhjälpa skadan eller för att vidta andra lämpliga åtgärder.

4. Under kritiska omständigheter, när dröjsmål skulle kunna förorsaka skada som är svår att avhjälpa, får parterna vidta åtgärder innan samråd inleds, på villkor att samråd erbjuds omedelbart efter det att åtgärderna vidtagits.

5. När det gäller val av åtgärder enligt denna artikel skall parterna i första hand tillgripa dem som minst stör uppnåendet av detta avtals mål.

6. Inget i denna artikel skall på något sätt hindra eller påverka att någon parts införande av antidumpnings- eller utjämningsåtgärder i enlighet med artikel VI i GATT 1994, avtalet om tillämpning av artikel VI i GATT 1994, avtalet om subventioner och utjämningsåtgärder eller därmed sammanhängande inhemsk lagstiftning.

ARTIKEL 13

Parterna åtar sig att allt efter omständigheterna, särskilt den situation som uppstår genom Tadzjikistans framtida anslutning till Världshandelsorganisationen (WTO), anpassa de bestämmelser i detta avtal som gäller handel med varor mellan dem. Samarbetsrådet får lämna rekommendationer till parterna om sådana anpassningar; om rekommendationerna godtas skulle de kunna sättas i kraft genom överenskommelse mellan parterna i enlighet med deras respektive förfaranden.

ARTIKEL 14

Detta avtal skall inte hindra sådana förbud mot eller begränsningar avseende import, export eller transitering av varor som är berättigade av hänsyn till allmän moral, allmän ordning eller allmän säkerhet eller intresset att skydda människors och djurs hälsa och liv, att bevara växter eller att skydda naturtillgångar, nationella skatter av konstnärligt, historiskt el-

ler arkeologiskt värde eller immateriella, industriella och kommersiella rättigheter, inte heller regleringar avseende guld och silver. Förbuden eller restriktionerna får dock inte utgöra ett medel för godtycklig diskriminering eller innefatta en förtäckt begränsning av handeln mellan parterna.

ARTIKEL 15

Handel med textilvaror enligt kapitel 50–63 i Kombinerade nomenklaturen omfattas av ett separat bilateralt avtal. När det avtalet löper ut skall det här avtalet omfatta även textilvaror.

ARTIKEL 16

Handel med kärnämnen skall äga rum i enlighet med bestämmelserna i Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen. Vid behov skall sådan handel omfattas av bestämmelser i ett särskilt avtal, vilket skall ingås mellan Europeiska atomenergigemenskapen och Tadzjikistan.

AVDELNING IV

BESTÄMMELSER OM AFFÄRSVERKSAMHET OCH INVESTERINGAR

KAPITEL I

ARBETSVILLKOR

ARTIKEL 17

1. Om inte annat följer av de lagar, villkor och förfaranden som gäller i respektive medlemsstat, skall gemenskapen och dess medlemsstater bemöda sig om att se till att medborgare i Tadzjikistan som är lagligen bosatta och anställda inom en medlemsstats territorium inte diskrimineras på grund av sin nationalitet i förhållande till landets egna medborgare när det gäller arbetsvillkor, lön eller avskedande.

2. Om inte annat följer av de lagar, villkor och förfaranden som gäller i Tadzjikistan, skall Tadzjikistan bemöda sig om att se till att medborgare i en medlemsstat som är lagligen bosatta och anställda inom Tadzjiki-

stans territorium inte diskrimineras på grund av sin nationalitet i förhållande till landets egna medborgare när det gäller arbetsvillkor, lön eller avskedande.

ARTIKEL 18

Samarbetsrådet skall undersöka vilka förbättringar som kan göras i fråga om arbetsvillkor för affärsmän, i enlighet med parternas internationella åtaganden, bland annat de åtaganden som anges i dokumentet från ESK-konferensen i Bonn.

ARTIKEL 19

Samarbetsrådet skall utfärda rekommendationer för genomförande av artiklarna 17 och 18.

KAPITEL II

VILLKOR RÖRANDE ETABLERING OCH DRIFT AV BOLAG

ARTIKEL 20

1. Gemenskapen och dess medlemsstater skall, när det gäller etablering enligt definitionen i artikel 22 d av tadjjikiska bolag, ge en behandling som inte är mindre gynnsam än den som ges bolag från ett tredjeland.

2. Utan att det påverkar förbehållen i bilaga II skall gemenskapen och dess medlemsstater, när det gäller driften, ge tadjjikiska bolags dotterbolag som är etablerade inom deras territorier en behandling som inte är mindre gynnsam än den som ges gemenskapsbolag.

3. Gemenskapen och dess medlemsstater skall, när det gäller driften, ge tadjjikiska bolags filialer som är etablerade på deras territorier en behandling som inte är mindre gynnsam än den som ges filialer till bolag från ett tredjeland.

4. Tadjjikistan skall, när det gäller etablering enligt definitionen i artikel 22 d av gemenskapsföretag, ge en behandling som inte

är mindre gynnsam än den som ges tadjjikiska bolag eller, om denna är bättre, den som ges bolag från ett tredjeland.

5. Tadjjikistan skall, när det gäller driften, ge gemenskapsbolags dotterbolag och filialer som är etablerade på dess territorium en behandling som inte är mindre gynnsam än den som ges tadjjikiska bolag eller filialer eller, om denna är bättre, den som ges bolag eller filialer från ett tredjeland.

ARTIKEL 21

1. Bestämmelserna i artikel 20 skall inte tillämpas på lufttransport, transport på inre vattenvägar eller sjötransport.

2. När det gäller verksamhet som bedrivs av skeppsmäklare som tillhandahåller internationella sjötransporttjänster, även avseende kombinerad transport med en sjöetapp, skall varje part dock tillåta bolag från den andra parten att bedriva affärsmässig verksamhet på sitt territorium genom dotterbolag eller filialer, på etablerings- och driftsvillkor som inte är mindre gynnsamma än de som gäller för partens egna bolag eller, om dessa är bättre, de som gäller för dotterbolag eller filialer till bolag från ett tredjeland.

Sådan verksamhet inbegriper, men är inte begränsad till

a) marknadsföring och försäljning av sjötransporttjänster och tjänster som är underordnade dessa genom direktkontakt med kunder, från anbud till fakturering, oavsett om tjänsterna utförs eller erbjuds av tjänstetillhandahållaren själv eller av en tjänstetillhandahållare med vilken den som säljer tjänsterna har upprättat varaktiga affärsöverenskommelser,

b) köp och utnyttjande för egen eller kunders räkning (och för återförsäljning till kunder) av transporttjänster och tjänster som är underordnade dessa, inbegripet tjänster för inrikes transport, oavsett transportsätt, särskilt transport på inre vattenvägar, väg och järnväg, som är nödvändiga för tillhandahållande av en integrerad tjänst,

c) upprättande av transportdokument, tullhandlingar eller andra handlingar som rör de transporterade varornas ursprung och beskaffenhet,

d) tillhandahållande av affärsupplysningar på alla sätt, inbegripet genom datoriserade informationssystem och elektroniskt datautbyte (med förbehåll för icke-diskriminerande begränsningar beträffande elektronisk kommunikation),

e) upprättande av affärsöverenskommelser med lokalt etablerade skeppsmäklare, inbegripet förvärv av aktier i bolaget och anställning av lokalt rekryterad personal (eller, med förbehåll för tillämpliga bestämmelser i detta avtal, utländsk personal),

f) åtgärder för att på bolagens vägnar organisera fartygs anlöpning i hamn eller vid behov överta deras last.

ARTIKEL 22

I detta avtal används följande beteckningar med de betydelse som här anges:

a) *gemenskapsbolag* respektive *tadzjikiskt bolag*: ett bolag som bildats i överensstämmelse med en medlemsstats respektive Tadzjikistans lagstiftning och som har sitt säte, sitt huvudkontor eller sitt huvudsakliga driftställe inom gemenskapens respektive Tadzjikistans territorium. Om ett bolag som bildats i överensstämmelse med en medlemsstat eller Tadzjikistans lagstiftning endast har sitt säte inom gemenskapens respektive Tadzjikistans territorium, skall bolaget anses vara ett gemenskapsbolag eller ett tadzjikiskt bolag om dess verksamhet har faktisk och fortlöpande förbindelse med ekonomin i en medlemsstat respektive Tadzjikistan,

b) *dotterbolag* till ett bolag: ett bolag som faktiskt kontrolleras av det andra bolaget,

c) *filial* till ett bolag: ett driftställe som inte är en juridisk person och som ger intryck av att vara permanent, t.ex. ett moderbolags utvidgning, som har en egen administration och är utrustad för att kunna föra affärsför-

handlingar med tredje parter så att dessa, trots att de vet att det vid behov kommer att finnas ett rättsligt band med moderbolaget, vars huvudkontor ligger utomlands, inte behöver ha direkta kontakter med moderbolaget utan kan göra affärer med den etablering som utgör utvidgningen,

d) *etablering*: rätten för gemenskapsbolag eller tadzjikiska bolag enligt definitionen i a att påbörja ekonomisk verksamhet genom att inrätta dotterbolag och filialer i Tadzjikistan respektive gemenskapen,

e) *drift*: bedrivande av ekonomisk verksamhet,

f) *ekonomisk verksamhet*: verksamhet inom industri, handel och fria yrken.

När det gäller internationell sjötransport, inbegripet kombinerad transport med en sjöetapp, skall bestämmelserna i detta kapitel och i kapitel III tillämpas också på medborgare i medlemsstater eller i Tadzjikistan som är etablerade utanför gemenskapen respektive Tadzjikistan och på rederier som är etablerade utanför gemenskapen eller Tadzjikistan och kontrolleras av medborgare i en medlemsstat respektive Tadzjikistan, om deras fartyg är registrerade i den medlemsstaten eller Tadzjikistan i överensstämmelse med deras respektive lagstiftning.

ARTIKEL 23

1. Utan hinder av andra bestämmelser i avtalet får en part inte hindras från att vidta åtgärder av försiktighetsskäl, särskilt för att skydda investerare, insättare, försäkringstagare eller personer vilkas egendom förvaltas av någon som tillhandahåller finansiella tjänster, eller för att slå vakt om det finansiella systemets integritet och stabilitet. Om åtgärderna inte är förenliga med detta avtals bestämmelser får de inte utnyttjas för att kringgå en parts skyldigheter enligt avtalet.

2. Inget i detta avtal skall tolkas så, att en part skall vara skyldig att lämna ut uppgifter om enskilda kunders ekonomiska angelägenheter eller konton eller konfidentiell eller

skyddad information som innehas av offentliga organ.

3. I detta avtal avses med ”finansiella tjänster” de verksamheter som anges i bilaga III.

ARTIKEL 24

Bestämmelserna i detta avtal skall inte påverka en parts tillämpning av åtgärder som är nödvändiga för att förhindra att åtgärder som den vidtagit beträffande tredjelands tillgång till dess marknad kringgås med hjälp av bestämmelserna i detta avtal.

ARTIKEL 25

1. Trots bestämmelserna i kapitel I i denna avdelning skall ett gemenskapsbolag eller ett tadjjikiskt bolag som är etablerat inom Tadjjikistans respektive gemenskapens territorium ha rätt att inom Tadjjikistans respektive gemenskapens territorium anställa eller i något av sina dotterbolag eller filialer, i överensstämmelse med värdlandets lagstiftning, låta anställa arbetstagare som är medborgare i en medlemsstat i gemenskapen respektive Tadjjikistan, under förutsättning att personerna i fråga utgör nyckelpersonal enligt definitionen i punkt 2 och att de är anställda endast i sådana bolags dotterbolag eller filialer. Deras uppehålls- och arbetstillstånd får endast omfatta tiden för anställningen.

2. Som nyckelpersonal hos dessa bolag, nedan kallade ”organisationer”, betraktas ”personal som förflyttas internt inom företaget” enligt definitionen i c tillhörande nedanstående kategorier, förutsatt att organisationen är en juridisk person och att personerna i fråga har varit anställda av eller delägare i organisationen (dock inte som majoritetsaktieägare) under minst ett år före förflyttningen:

a) Personer i ledande ställning i en organisation vilka har som huvuduppgift att under styrelsens, aktieägarnas eller deras motsvarigheters allmänna överinseende eller ledning driva verksamheten, däribland att

– leda verksamheten eller en avdelning eller underavdelning av den,

– övervaka och kontrollera det arbete som utförs av andra anställda med tillsyns- eller ledningsuppgifter eller uppgifter som kräver särskilda fackkunskaper,

– med stöd av sina befogenheter anställa och avskeda eller rekommendera anställning eller avskedande av personal eller vidta andra åtgärder rörande personalen.

b) Personer som är anställda i en organisation och har specialkunskaper som är av väsentlig betydelse för etableringens funktion, forskningsutrustning, teknik eller administration. Vid bedömningen av sådana specialkunskaper kan, utöver kunskaper som är specifika för etableringen, även beaktas en hög kvalifikationsnivå för en viss typ av arbete eller verksamhet som kräver särskilt tekniskt kunnande, inbegripet en officiellt godkänd yrkestillhörighet.

c) Med ”personal som förflyttas internt inom företaget” avses fysiska personer som arbetar i en organisation inom en parts territorium och som förflyttas tillfälligt för att utöva ekonomisk verksamhet inom den andra partens territorium. Den berörda organisationen skall ha sitt huvudsakliga driftställe inom den ena partens territorium och förflyttningen skall ske till ett dotterbolag eller en filial till organisationen som faktiskt bedriver liknande ekonomisk verksamhet inom den andra partens territorium.

ARTIKEL 26

1. Parterna skall så långt som möjligt bemöda sig om att undvika att vidta åtgärder som medför att etablerings- och driftsvillkoren för deras bolag blir mer restriktiva än de var dagen före den dag då detta avtal undertecknades.

2. Bestämmelserna i denna artikel skall inte påverka tillämpningen av bestämmelserna i artikel 34; de fall som omfattas av artikel 34 skall uteslutande regleras av bestämmelserna i den artikeln.

3. Tadzjikistans regering skall, i en anda av partnerskap och samarbete och mot bakgrund av bestämmelserna i artikel 40, underrätta gemenskapen när den har för avsikt att lägga fram förslag till ny lagstiftning eller införa nya regleringar som kan göra etablerings- eller driftsvillkoren för dotterbolag eller filialer till gemenskapsbolag i Tadzjikistan mer restriktiva än de var dagen före den dag då detta avtal undertecknades. Gemenskapen får begära att Tadzjikistan översänder förslag till sådana lagar eller regleringar och inleder samråd i frågan.

4. Om ny lagstiftning eller nya regleringar i Tadzjikistan skulle göra driftsvillkoren för gemenskapsbolags dotterbolag och filialer som är etablerade i Tadzjikistan mer restriktiva än de var dagen före den dag då detta avtal undertecknades, skall lagarna eller regleringarna under tre år efter den dag då de träder i kraft inte tillämpas på de dotterbolag och filialer som redan var etablerade i Tadzjikistan vid tiden för ikraftträdandet .

KAPITEL III

GRÄNSÖVERSKRIDANDE TILLHANDAHÅLLANDE AV TJÄNSTER MELLAN GEMENSKAPEN OCH TADZJIKISTAN

ARTIKEL 27

1. Parterna åtar sig att i enlighet med bestämmelserna i detta kapitel och med beaktande av utvecklingen av båda parternas tjänstesektorer vidta de åtgärder som är nödvändiga för att i en efter hand tilltagande omfattning tillåta tillhandahållanden av tjänster av gemenskapsbolag eller tadzjikiska bolag som är etablerade hos en annan part än den där den person för vilken tjänsterna är avsedda finns.

2. Samarbetsrådet skall utfärda rekommendationer för genomförande av punkt 1.

ARTIKEL 28

Parterna skall samarbeta i syfte att utveckla en marknadsinriktad tjänstesektor i Tadzjikistan.

ARTIKEL 29

1. Parterna åtar sig att effektivt tillämpa principen om fritt tillträde på affärsmässiga grunder till den internationella sjöfartsmarknaden och till internationell sjöfart.

a) Bestämmelsen ovan skall inte påverka rättigheter och skyldigheter som härrör från Förenta nationernas konvention om en uppförandekodex för linjekonferenser och som gäller för någon av parterna i detta avtal. Linjer som inte är medlemmar i en linjekonferens skall ha rätt att bedriva verksamhet i konkurrens med en konferens, om de iakttar principen om sund konkurrens på affärsmässiga grunder.

b) Parterna bekräftar sin anslutning till principen om fri konkurrens i handeln med torra och flytande bulkvaror.

2. Vid tillämpning av principerna i punkt 1 skall parterna

a) avstå, från och med detta avtals ikraftträdande, från att tillämpa bestämmelser om lastdelning i bilaterala avtal mellan en medlemsstat i gemenskapen och före detta Sovjetunionen,

b) avstå från att i framtida bilaterala avtal med tredjeland införa bestämmelser om lastdelning, utom under exceptionella omständigheter när linjerederier från en part i detta avtal annars inte skulle ha möjlighet att faktiskt delta i trafik till och från det berörda tredjelandet,

c) förbjuda bestämmelser om lastdelning i framtida bilaterala avtal om torra och flytande bulkvaror,

d) avskaffa, vid detta avtals ikraftträdande, alla unilaterala åtgärder, administrativa hinder, tekniska hinder och andra hinder som kan få en begränsande eller diskriminerande verkan på det fria tillhandahållandet av tjänster inom internationell sjöfart.

3. Varje part skall särskilt ge fartyg som drivs av medborgare eller bolag från den

andra parten en behandling som inte är mindre förmånlig än den som ges partens egna fartyg när det gäller tillträde till hamnar som är öppna för internationell trafik eller när det gäller användning av infrastruktur och sjöfartstjänster i hamnarna, därmed sammanhängande avgifter och andra pålagor, tullens tjänster samt tilldelning av kajplatser och utrustning för lastning och lossning.

ARTIKEL 30

För att en samordnad utveckling av transporter mellan parterna i överensstämmelse med deras kommersiella behov skall säkras får villkoren för ömsesidigt marknadstillträde och för tillhandahållande av tjänster för transport på väg, järnväg och inre vattenvägar och, eventuellt, för lufttransport regleras genom särskilda avtal mellan parterna som förhandlas fram efter detta avtals ikraftträdande.

KAPITEL IV

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

ARTIKEL 31

1. Bestämmelserna i denna avdelning skall tillämpas om inte annat följer av begränsningar som motiveras av hänsyn till allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsa.

2. De skall inte tillämpas på verksamhet på en parts territorium som, ens tillfälligt, har anknytning till myndighetsutövning.

ARTIKEL 32

Vid tillämpning av bestämmelserna i denna avdelning skall inget i detta avtal hindra parterna från att tillämpa sina egna lagar och andra författningar rörande fysiska personers inresa och vistelse, arbete, arbetsvillkor och etablering eller lagar och andra författningar rörande tillhandahållande av tjänster, förutsatt att de fördelar som tillkommer en part enligt villkoren i någon särbestämmelse i avtalet därigenom inte omintetgörs eller inskränks. Denna bestämmelse skall inte påverka tillämpningen av artikel 31.

ARTIKEL 33

Bolag som kontrolleras eller ägs av tadjikiska företag och gemenskapsbolag gemensamt skall också omfattas av bestämmelserna i kapitlen II, III och IV.

ARTIKEL 34

Från och med en månad före den dag då de relevanta förpliktelseerna enligt Allmänna tjänstehandelsavtalet (GATS) träder i kraft får den behandling som den ena parten beviljar den andra enligt detta avtal inte i något fall, när det gäller sektorer eller åtgärder som omfattas av GATS, vara gynnsammare än den behandling som den förstnämnda parten beviljar enligt GATS-bestämmelserna, och detta oavsett sektor, underavdelning eller leveranssätt för tjänsten.

ARTIKEL 35

Vid tillämpning av kapitlen II, III och IV skall ingen hänsyn tas till den behandling som beviljas av gemenskapen, dess medlemsstater eller Tadzjikistan i enlighet med åtaganden som gjorts i samband med avtal om ekonomisk integration enligt principerna i artikel V i GATS.

ARTIKEL 36

1. Behandling som mest gynnad nation som beviljas i enlighet med denna avdelning skall inte tillämpas på skattefördelar som parterna ger eller i framtiden kommer att ge på grundval av dubbelbeskattningsavtal eller andra skattearrangemang.

2. Inget i denna avdelning skall tolkas så, att det hindrar parterna från att i enlighet med skattebestämmelser i dubbelbeskattningsavtal eller andra skattearrangemang eller i enlighet med inhemsk skattelagstiftning införa eller tillämpa åtgärder som syftar till att förhindra undandragande av skatt.

3. Inget i denna avdelning skall tolkas så, att det hindrar medlemsstaterna eller Tadzjikistan från att vid tillämpning av de relevanta bestämmelserna i sin skattelagstiftning göra

åtskillnad mellan skattebetalare som inte befinner sig i identiska situationer, särskilt i fråga om hemvist.

ARTIKEL 37

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 24 skall ingen bestämmelse i kapitlen II, III och IV tolkas som att den ger

– medborgare i medlemsstaterna eller i Tadzjikistan rätt att inresa i eller vistas inom Tadzjikistans respektive gemenskapens territorium i någon som helst egenskap, särskilt som aktieägare eller delägare i bolag eller chef för eller anställd i ett bolag eller tillhandahållare eller mottagare av tjänster,

– filialer eller dotterbolag i gemenskapen till tadjjikiska bolag rätt att inom gemenskapens territorium anställa eller låta anställa tadjjikistanska medborgare,

– filialer eller dotterbolag i Tadzjikistan till gemenskapsbolag rätt att inom Tadzjikistans territorium anställa eller låta anställa medborgare i en medlemsstat i gemenskapen,

– tadjjikiska bolag, eller filialer eller dotterbolag i gemenskapen till tadjjikiska bolag, rätt att genom tillfälliga anställningskontrakt tillhandahålla tadjjikistanska medborgare med uppgift att handla för andra personer räkning och under deras tillsyn,

– gemenskapsbolag, eller tadjjikiska filialer eller dotterbolag till gemenskapsbolag, rätt att genom tillfälliga anställningskontrakt tillhandahålla arbetstagare som är medborgare i en medlemsstat i gemenskapen.

KAPITEL V

LÖPANDE BETALNINGAR OCH KAPITAL

ARTIKEL 38

1. Parterna förbinder sig att i fritt konvertibel valuta tillåta alla sådana betalningar mel-

lan personer bosatta i gemenskapen och i Tadzjikistan som avser bytesbalanstransaktioner och har samband med varors, tjänster eller personers rörlighet i enlighet med bestämmelserna i detta avtal.

2. När det gäller transaktioner som ingår i betalningsbalansens kapitalräkning skall parterna från och med detta avtals ikraftträdande säkra fri rörlighet för kapital i samband med direktinvesteringar i bolag som bildats i enlighet med värdlandets lagstiftning och investeringar som görs i enlighet med bestämmelserna i kapitel II och i samband med avveckling av eller återföring till hemlandet av investeringarna och den vinst de eventuellt resulterat i.

3. Utan att det påverkar punkt 2 eller punkt 5 får från och med detta avtals ikraftträdande inga nya valutarestriktioner införas för kapitalrörelser och löpande betalningar i samband därmed mellan personer bosatta i gemenskapen och i Tadzjikistan, och befintliga arrangemang får inte göras mer restriktiva.

4. För att främja detta avtals mål skall parterna samråda i syfte att underlätta andra former av kapitalrörelser mellan gemenskapen och Tadzjikistan än dem som avses i punkt 2.

5. Så länge som full konvertibilitet i den mening som avses i artikel VIII i Internationella valutafondens (IMF) stadga inte införts för den tadjjikiska valutan får Tadzjikistan, på grundval av bestämmelserna i denna artikel, under exceptionella omständigheter tillämpa valutarestriktioner i samband med beviljande eller upptagande av korta och medellånga finansiella krediter, i den utsträckning Tadzjikistan åläggs sådana restriktioner när det gäller beviljande av sådana krediter och restriktionerna är tillåtna enligt Tadzjikistans status inom ramen för IMF. Tadzjikistan skall tillämpa sådana restriktioner på ett icke-diskriminerande sätt. Restriktionerna skall så litet som möjligt störa genomförandet av detta avtal. Tadzjikistan skall genast underrätta samarbetsrådet om införandet av sådana åtgärder och om eventuella ändringar av dem.

6. Utan att det påverkar tillämpningen av punkterna 1 och 2 får gemenskapen respektive Tadzjikistan, om den fria rörlighet för kapital mellan gemenskapen och Tadzjikistan under exceptionella omständigheter vållar eller riskerar att vålla allvarliga svårigheter när det gäller genomförandet av valutapolitiken eller penningpolitiken i gemenskapen eller i Tadzjikistan, vidta skyddsåtgärder avseende kapitalrörelser mellan gemenskapen och Tadzjikistan under en period på högst sex månader, om sådana åtgärder är helt nödvändiga.

KAPITEL VI

SKYDD AV IMMATERIELLA, INDUSTRIELLA OCH KOMMERSIELLA RÄTTIGHETER

ARTIKEL 39

1. Tadzjikistan skall, i enlighet med denna artikel och bilaga IV, fortsätta att förbättra skyddet för immateriella, industriella och kommersiella rättigheter så att landet vid utgången av det femte året efter det att detta avtal träder i kraft har uppnått en skyddsnivå, inbegripet medlen för att säkra att rättigheterna respekteras, motsvarande den i gemenskapen.

2. Vid utgången av det femte året efter avtalets ikraftträdande skall Tadzjikistan tillträda de multilaterala konventioner om immateriella, industriella och kommersiella rättigheter som anges i punkt 1 i bilaga IV och som medlemsstaterna är parter i eller faktiskt tillämpar i enlighet med de relevanta bestämmelserna i dessa konventioner. Kommissionen kommer där så är möjligt att bidra med stöd för genomförandet av denna bestämmelse.

AVDELNING V

LAGSTIFTNINGSSAMARBETE

ARTIKEL 40

1. Parterna konstaterar att en tillnärmning av Tadzjikistans befintliga och framtida lag-

stiftning till gemenskapens är en viktig förutsättning för att de ekonomiska banden mellan Tadzjikistan och gemenskapen skall stärkas. Tadzjikistan skall så långt möjligt bemöda sig om att se till att dess lagstiftning i en efter hand ökande omfattning blir förenlig med gemenskapens.

2. Tillnärmningen av lagstiftningen skall särskilt omfatta följande områden: tullagstiftning, bolagsrätt, lagstiftning rörande banktjänster och andra finansiella tjänster, bolagsredovisning och bolagsbeskattning, immaterialrätt, skydd för arbetstagare på arbetsplatsen, konkurrensregler, inbegripet alla därmed sammanhängande frågor och metoder som rör handeln, offentlig upphandling, skydd av människors och djurs hälsa och liv, växtskydd, miljöskydd, konsumentskydd, indirekt beskattning, tekniska standarder och föreskrifter samt lagar och andra författningar rörande kärnenergi, transport och elektronisk kommunikation.

3. Gemenskapen skall ge Tadzjikistan tekniskt bistånd för genomförandet av dessa åtgärder; biståndet kan till exempel omfatta

- utbyte av experter,
- tillhandahållande i ett tidigt skede, av information, särskilt om relevant lagstiftning,
- anordnande av seminarier,
- utbildning av personal som deltar i utarbetande och genomförande av lagstiftning,
- stöd till översättning av gemenskapslagstiftningen på relevanta områden.

4. Parterna är överens om att undersöka hur de kan tillämpa sina respektive konkurrensbestämmelser i samförstånd i fall då handeln mellan dem berörs.

AVDELNING VI

SOCIOEKONOMISKT SAMARBETE

ARTIKEL 41

1. Gemenskapen och Tadzjikistan skall

upprätta ett ekonomiskt samarbete som skall syfta till att främja ekonomiskt reformarbete, ekonomisk återhämtning och hållbar utveckling i Tadzjikistan. Genom detta samarbete skall de befintliga ekonomiska banden stärkas och utvecklas, till gagn för båda parterna.

2. Strategierna och övriga åtgärder på området skall syfta till att främja ekonomiska och sociala reformer och omstrukturering av de ekonomiska systemen i Tadzjikistan och vägledas av principerna om hållbar och balanserad social utveckling; miljömässiga hänsyn och fattigdomsbekämpning skall vidare till fullo integreras i dessa strategier och åtgärder.

3. För detta ändamål skall samarbetet koncentreras på ekonomisk och social utveckling, utveckling av mänskliga resurser, stöd till företag (privatisering, investeringar och utveckling av finansiella tjänster), jordbruk och livsmedelssektorn (inbegripet livsmedelsförsörjning), vattenförvaltning, energi (inbegripet vattenkraft) och civil kärnsäkerhet, hälsovård och fattigdomsbekämpning, transport, posttjänster, elektronisk kommunikation, turism, miljöskydd, gränsöverskridande verksamhet samt regionalt samarbete.

4. Särskild vikt skall läggas vid åtgärder som kan främja Tadzjikistans ekonomiska potential och vid regionalt samarbete.

5. Vid behov kan ekonomiskt samarbete och andra former av samarbete enligt detta avtal stödjas med tekniskt bistånd från gemenskapen, med beaktande av Europeiska unionens råd förordning rörande tekniskt bistånd till de oberoende staterna, av de prioriteringar som överenskommit i det vägledande programmet för gemenskapens tekniska bistånd till Centralasien och dess tillämpning på Tadzjikistan samt av de samordnings- och genomförandeförfaranden som fastställs i det programmet. Tadzjikistan kan också omfattas av andra gemenskapsprogram i enlighet med de relevanta förordningar som antagits av Europeiska unionens råd.

ARTIKEL 42

Samarbete rörande handel med varor och tjänster

Parterna skall samarbeta i syfte att säkra att Tadzjikistans internationella handel sker i överensstämmelse med Världshandelsorganisationens bestämmelser. Gemenskapen skall ge Tadzjikistan tekniskt bistånd i detta syfte.

Samarbetet skall särskilt röra specifika områden som har direkt betydelse för underlättande av handeln, särskilt i syfte att stödja Tadzjikistan i dess ansträngningar att anpassa sina lagar och andra författningar till Världshandelsorganisationens regler för att därmed så snart som möjligt uppfylla villkoren för anslutning till denna organisation; till dessa områden hör bland annat

- utformning av politik för handel och handelsrelaterade frågor, inbegripet betalnings- och clearingsystem,

- utarbetande av relevant lagstiftning.

ARTIKEL 43

Industriellt samarbete

1. Samarbetet skall särskilt inriktas på att främja

- utveckling av affärsförbindelser mellan marknadsaktörer på båda sidor, inbegripet mellan små och medelstora företag,

- gemenskapens deltagande i Tadzjikistans ansträngningar att omstrukturera sin industri,

- förbättringar i fråga om företagsledning,

- förbättring av kvaliteten på industriprodukter och anpassning av dessa till internationella normer,

- utveckling av tillfredsställande produktions- och bearbetningskapacitet inom råvasektorn,

- utveckling av lämpliga handelsregler och lämplig handelspraxis, inbegripet marknadsföring av produkter,

- miljöskydd,
- omställning av försvarsindustrin,
- personalutbildning.

2. Bestämmelserna i denna artikel skall inte påverka tillämpningen av gemenskapens konkurrensregler på företagen.

ARTIKEL 44

Främjande av och skydd för investeringar

1. Samarbetet skall, med respekt för gemenskapens och dess medlemsstaters respektive befogenheter och behörighet, syfta till att det skapas ett gynnsamt klimat för privata investeringar, såväl inhemska som utländska, särskilt genom förbättrade villkor när det gäller skydd för investeringar och när det gäller kapitalöverföring och utbyte av information om investeringsmöjligheter.

2. Målen för detta samarbete skall särskilt vara att

- medlemsstaterna och Tadzjikistan vid behov skall sluta avtal som syftar till undvikande av dubbelbeskattning,

- det skall skapas gynnsamma förhållanden för att locka utländska investeringar till den tadjjikiska ekonomin,

- det skall upprättas stabila och ändamålsenliga rättsregler och villkor för affärsverksamhet och att information skall utbytas om lagar, andra författningar och administrativa bestämmelser när det gäller investeringar,

- information om investeringsmöjligheter skall utbytas, bland annat genom branschmässor, utställningar, handelsveckor och andra evenemang.

ARTIKEL 45

Offentlig upphandling

Parterna skall samarbeta för att främja öppen konkurrens vid offentlig upphandling av

varor och tjänster, särskilt genom tillämpning av anbudsförfaranden.

ARTIKEL 46

Samarbete om normer och bedömning av överensstämmelse

1. Samarbetet mellan parterna skall syfta till att främja anpassning till internationellt överenskomna kriterier, principer och riktlinjer i fråga om metrologi, normer och bedömning av överensstämmelse, underlätta ömsidigt erkännande i fråga om bedömning av överensstämmelse och förbättra tadjjikiska produkters kvalitet.

2. Parterna skall i detta syfte bemöda sig om att samarbeta inom ramen för tekniska biståndsprojekt med syfte att

- främja lämpligt samarbete med specialiserade organisationer och institutioner på dessa områden,

- främja användningen av gemenskapens tekniska föreskrifter och tillämpningen av europeiska standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse,

- underlätta utbyte av erfarenheter och teknisk information inom kvalitetsstyrning.

ARTIKEL 47

Gruvdrift och mineralutvinning; råvarusektorn

1. Parterna skall eftersträva ökade investeringar och ökad handel inom gruvdrift och mineralutvinning och inom råvarusektorn, inbegripet sektorn för ickejärnmetaller.

2. Samarbetet skall särskilt inriktas på följande områden:

- Utbyte av information om utvecklingen inom gruvdrift och mineralutvinning och inom sektorn för ickejärnmetaller.

- Upprättande av en rättslig ram för samarbete.

- Handelsfrågor.
- Antagande och tillämpning av miljölagstiftning.
- Utbildning.
- Säkerhet inom gruvindustrin.

ARTIKEL 48

Vetenskapligt och tekniskt samarbete

1. Parterna skall i bådars intresse främja samarbete inom civil vetenskaplig forskning och teknisk utveckling och, med beaktande av tillgängliga resurser, ge passande tillgång till sina respektive program, med förbehåll för ett effektivt och tillräckligt skydd för immateriella, industriella och kommersiella rättigheter.

2. Det vetenskapliga och tekniska samarbetet skall särskilt omfatta

- utbyte av vetenskaplig och teknisk information,
- gemensam forsknings- och utvecklingsverksamhet,
- utbildningsverksamhet och rörlighetsprogram för vetenskapsmän, forskare och tekniker hos båda parter som är verksamma inom forskning och teknisk utveckling.

Om samarbetet sker i form av utbildningsverksamhet skall det genomföras i enlighet med artikel 49.

Parterna kan gemensamt komma överens om att samarbeta på andra sätt inom vetenskap och teknik.

I samband med sådana samarbetsaktiviteter skall omplaceringen av vetenskapsmän, ingenjörer, forskare och tekniker som deltar eller har deltagit i forskning om eller tillverkning av massförstörelsevapen särskilt uppmärksammas.

3. Samarbete enligt denna artikel skall genomföras i enlighet med särskilda arrangemang som skall förhandlas fram och beslutas i enlighet med vardera partens förfaranden och bland annat omfatta lämpliga bestämmelser rörande immateriella, industriella och kommersiella rättigheter.

ARTIKEL 49

Utbildning

1. Parterna skall samarbeta i syfte att höja den allmänna utbildningsnivån och yrkeskompetensen i Tadzjikistan inom såväl offentlig som privat sektor.

2. Samarbetet skall särskilt inriktas på följande områden:

- Modernisering av de högre utbildnings- och yrkesutbildningssystemen i Tadzjikistan, inbegripet systemet för certifiering av högre utbildningsinstitutioner och examensbevis för högre utbildning.

- Utbildning av chefer och tjänstemän i den offentliga och privata sektorn inom prioriterade områden som skall fastställas.

- Samarbete mellan utbildningsinstitutioner samt mellan utbildningsinstitutioner och företag.

- Rörlighet för forskare, studenter, administratörer, unga vetenskapsmän och forskare samt ungdomar.

- Främjande av undervisning i europeiska studier vid lämpliga institutioner.

- Undervisning i gemenskapsspråk.

- Utbildning av konferenstolkare efter genomgången universitetsutbildning.

- Journalistutbildning.

- Utbildning av handledare.

3. En parts eventuella deltagande i den andra partens utbildningsprogram kan över-

vägas i enlighet med parternas respektive förfaranden; vid behov kan institutionella ramar och samarbetsprogram fastställas med utgångspunkt i Tadzjikistans deltagande i gemenskapsprogrammet Tempus.

ARTIKEL 50

Jordbruk och den agroindustriella sektorn

Samarbetet skall på detta område syfta till att främja reform av jordbruket och jordbrukets struktur, befordra modernisering, sjukdomsbekämpning samt privatisering och omstrukturering av jordbruket, boskapsuppfödningen, den agroindustriella sektorn och tjänstesektorn i Tadzjikistan och främja utveckling av inhemska marknader och utlandsmarknader för tadzjikiska produkter under förhållanden som tryggar skyddet av miljön, med beaktande av nödvändigheten av förbättring av livsmedelsförsörjningen och utveckling av agroindustrin och av förädlingen och distributionen av jordbruksprodukter.

ARTIKEL 51

Energi

1. Samarbetet skall ske med beaktande av marknadsekonomiska principer och den europeiska energistadgan och mot bakgrund av den gradvisa integrationen av energimarknaderna i Europa.

2. Samarbetet skall särskilt koncentreras på utformning och utveckling av en energipolitik. Det skall bland annat omfatta följande områden:

– Förbättring av förvaltningen och regleringen av energisektorn på marknadsekonomisk grundval.

– Ekonomiskt och miljömässigt sund förbättring av energiförsörjningen, inbegripet försörjningssäkerheten.

– Främjande av energibesparingar och energieffektivitet; genomförande av energistadgeprotokollet om energieffektivitet och därtill hörande miljöaspekter.

– Modernisering av energiinfrastrukturen.

– Förbättring av teknik för försörjning och användning av all slags energi.

– Förvaltnings- och teknikutbildning inom energisektorn.

– Transport och transitering av energi och energibärare.

– Införande av institutionella, rättsliga, skattemässiga och andra förutsättningar för att handel och investeringar på energiområdet skall kunna främjas.

– Utveckling av vattenkraft och andra förnybara energikällor.

3. Parterna skall utbyta relevant information om investeringsprojekt inom energisektorn, särskilt beträffande produktion av energikällor och byggande eller andra upprustning av olje- och gasledningar eller andra transportmedel för energiprodukter. Parterna fäster särskild vikt vid samarbete rörande investeringar inom energisektorn och det sätt på vilket dessa regleras. De skall samarbeta i syfte att så effektivt som möjligt genomföra bestämmelserna i avdelning IV och i artikel 44 med avseende på investeringar inom energisektorn.

ARTIKEL 52

Miljö och hälsa

1. Parterna skall utveckla och stärka sitt samarbete inom miljö och folkhälsa, i den anda som genomsyrar den europeiska energistadgan och deklARATIONERNA från konferensen i Luzern i april 1993 och konferensen i Sofia i oktober 1995 och med beaktande av energistadgefördraget, särskilt artikel 19 i detta, och av energistadgeprotokollet om energieffektivitet och därtill hörande miljöaspekter.

2. Samarbetet skall syfta till skydd av miljön och bekämpning av alla former av miljöförstöring och särskilt täcka frågor rörande

- effektiv övervakning av föroreningsnivåer och bedömning av miljön samt ett system för information om miljöns tillstånd,

- bekämpning av lokal, regional och gränsöverskridande förorening av luft och vatten,

- ekologisk återuppbyggnad,

- hållbar, effektiv och miljömässig produktion och användning av energi,

- säkerheten vid industrianläggningar,

- klassificering och säker hantering av kemiska ämnen,

- vattenkvalitet,

- avfallsbegränsning samt återvinning och säkert bortskaffande av avfall; genomförande av Baselkonventionen när den undertecknats,

- jordbrukets miljöpåverkan; jorderosion; kemiska föroreningar,

- skydd av skogar,

- bevarande av biologisk mångfald och skyddade områden; hållbar användning och förvaltning av biologiska resurser,

- fysisk planering, inbegripet byggnads- och tätortsplanering,

- användning av ekonomiska och skattemässiga styrmedel,

- globala klimatförändringar,

- utbildning i miljöfrågor och information för att höja medvetenheten i miljöfrågor,

- genomförande av Esbokonventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang när den undertecknats.

3. Samarbetet skall särskilt inriktas på följande områden:

- Katastrofplanering och planering inför andra akuta situationer,

- utbyte av information och experter, särskilt när det gäller området överföring av ren teknik och säker och miljövänlig användning av bioteknik,

- gemensam forskningsverksamhet,

- anpassning av lagstiftningen till gemenskapens normer,

- samarbete på regional nivå, inbegripet inom ramen för Europeiska miljöbyrån, och på internationell nivå,

- utveckling av strategier, särskilt beträffande de globala klimatfrågorna och förverkligandet av hållbar utveckling,

- miljökonsekvensbedömningar.

4. Parterna skall bemöda sig om att bygga ut sitt samarbete i frågor som gäller människors hälsa, särskilt genom tekniskt bistånd för förebyggande och bekämpning av smittsamma sjukdomar och för skydd av mödrar och små barn.

ARTIKEL 53

Transport

Parterna skall utveckla och stärka sitt samarbete på transportområdet.

Samarbetet skall bland annat syfta till omstrukturering och modernisering av transportsystem och transportnät i Tadzjikistan och, vid behov, utveckling och säkerställande av att transportsystemen är kompatibla, så att ett mer omfattande transportsystem kan uppnås; det skall också syfta till fastställande och utarbetande av prioriterade projekt och på främjande av de investeringar som krävs för att projekten skall kunna genomföras.

Samarbetet skall särskilt inriktas på

- modernisering av förvaltning och drift av vägtransport, järnvägar och flygplatser,

- modernisering och utveckling av infrastruktur för vägar, järnvägar, vattenvägar, flygplatser och luftfart samt av navigations-

hjälpmedel, inbegripet modernisering av de viktigaste kommunikationslederna av gemensamt intresse och av de transeuropeiska förbindelserna när det gäller de ovan nämnda transportsätten, särskilt de som har samband med projektet Traceca (Transport Corridor Europe Caucasus Central Asia),

– främjande och utveckling av kombinerad transport,

– främjande av gemensamma forsknings- och utvecklingsprogram,

– utarbetande av en rättslig och institutionell ram för utveckling och genomförande av en transportpolitik som bland annat inbegriper privatisering av transportsektorn,

– procedurförenklingar avseende alla former av transport i regionen.

ARTIKEL 54

Elektronisk kommunikation och posttjänster

Parterna skall, inom ramen för sina befogenheter och sin behörighet, utvidga och stärka sitt samarbete på följande områden:

– Fastställande av strategier och riktlinjer för utveckling av elektronisk kommunikation och posttjänster.

– Utarbetande av principer för taxepolitik och marknadsföring när det gäller elektronisk kommunikation och posttjänster.

– Teknik- och kunskapsöverföring, särskilt avseende europeiska standarder och certifieringssystem.

– Främjande av utveckling av projekt inom elektronisk kommunikation och posttjänster samt av investeringar på dessa områden.

– Effektivitetshöjningar och kvalitetsförbättringar när det gäller tjänster inom elektronisk kommunikation och posttjänster, bland annat genom liberalisering av verksamhet inom undersektorer.

– Avancerad tillämpning av elektronisk

kommunikation, särskilt för elektroniska betalningsöverföringar.

– Förvaltning av nät för elektronisk kommunikation och optimering av dessa.

– Fastställande av ett passande regelverk för tillhandahållande av tjänster för elektronisk kommunikation och posttjänster och för användning av radiofrekvensområden.

– Utbildning inom elektronisk kommunikation och posttjänster med sikte på att verksamheten skall kunna bedrivas på marknadsmässiga villkor.

ARTIKEL 55

Finansiella tjänster och institutioner på skatteområdet

1. Syftet med samarbetet rörande finansiella tjänster skall särskilt vara att underlätta för Tadzjikistan att delta i allmänt godtagna system för avveckling av betalningar. Det tekniska biståndet skall inriktas på

– upprättande av en aktie- och en värdepappersmarknad,

– utveckling av banktjänster och av en gemensam marknad för kreditmedel samt integrering av Tadzjikistan i ett allmänt godtaget system för avveckling av betalningar,

– utveckling av försäkringstjänster, bland annat för att skapa gynnsamma förutsättningar för gemenskapsbolags deltagande i samriskföretag inom försäkringssektorn i Tadzjikistan, och av exportkreditförsäkring.

Samarbetet skall särskilt främja utveckling av förbindelser mellan parterna när det gäller finansiella tjänster.

2. Parterna skall samarbeta i utvecklingen av ett skattesystem och institutioner på skatteområdet i Tadzjikistan. Samarbetet skall omfatta utbyte av information och erfarenheter i skattefrågor samt utbildning av personal som deltar i utformning och genomförande av skattepolitiken.

ARTIKEL 56

Omstrukturering och privatisering av företag

Parterna erkänner att privatisering är av grundläggande betydelse för en hållbar ekonomisk återhämtning och är därför överens om att i samarbete utveckla de institutionella och rättsliga förutsättningar och de metoder som krävs. Särskild vikt kommer att läggas vid att privatiseringsprocessen blir öppen och genomförs på ett välordnat sätt, att ett informations- och erfarenhetsutbyte äger rum och att lämplig utbildning på området investeringspolitik genomförs.

Det tekniska biståndet kommer särskilt att inriktas på

– vidareutveckling inom den tadjjikiska förvaltningen av en institutionell ram till stöd för utformningen och förvaltningen av privatiseringsprocessen,

– vidareutveckling av den tadjjikiska regeringens privatiseringsstrategi, inbegripet den rättsliga ramen, och av mekanismerna för att genomföra den,

– främjande av en marknadsekonomisk syn på markanvändning och nyttjanderätt,

– omstrukturering av företag som ännu inte är klara att privatiseras,

– utveckling av privat företagsamhet, särskilt inom sektorn för små och medelstora företag,

– utveckling av investeringsfonder.

Målet för detta samarbete skall vara att bidra till att främja investeringar från gemenskapen i Tadjjikistan.

ARTIKEL 57

Regional utveckling

1. Parterna skall stärka sitt samarbete inom regional utveckling och fysisk planering.

2. Parterna skall för detta ändamål främja informationsutbyte mellan myndigheter på nationell, regional och lokal nivå om regionalpolitik och fysisk planering och om metoder för att utforma regionalpolitiska program, med särskild tonvikt vid utveckling av missgynnade områden.

Parterna skall också uppmuntra direkta kontakter mellan respektive regionala och offentliga institutioner som ansvarar för regional utvecklingsplanering, i syfte bland annat att utbyta information om olika sätt att främja regional utveckling.

ARTIKEL 58

Samarbete rörande sociala frågor

1. Parterna skall utveckla sitt samarbete i frågor som gäller hälsa och säkerhet i syfte att förbättra bland annat skyddsnivån för arbetstagares hälsa och säkerhet.

Samarbetet skall särskilt omfatta

– utbildning i hälso- och säkerhetsfrågor med särskild tonvikt på högriskverksamhet,

– utveckling och främjande av förebyggande åtgärder för att bekämpa arbetsrelaterade sjukdomar och andra arbetsskador,

– förebyggande av allvarliga olyckshändelser samt hantering av giftiga kemiska ämnen,

– undersökningar om hur informationen om arbetsmiljön och arbetstagares hälsa och säkerhet kan byggas ut och om hur insikterna på dessa områden kan öka.

2. På sysselsättningsområdet skall samarbetet särskilt omfatta tekniskt bistånd till

– optimering av arbetsmarknaden,

– modernisering av arbetsförmedling och yrkesvägledning,

– planering och genomförande av omstrukturingsprogram,

– främjande av sysselsättningen på lokal nivå,

– informationsutbyte om program för flexibel anställning, inbegripet program som stimulerar och främjar eget företagande.

3. Parterna skall lägga särskild vikt vid samarbete i frågor som gäller social trygghet, särskilt samarbete när det gäller planering och genomförande av sociala trygghetsreformer i Tadzjikistan.

Samarbetet skall syfta till att det i Tadzjikistan utvecklas metoder för social trygghet som lämpar sig för en marknadsekonomi och skall omfatta alla former av social trygghet.

ARTIKEL 59

Turism

Parterna skall stärka och utveckla sitt samarbete särskilt på följande områden:

- Främjande av turism.
- Utbyggnad av informationsutbytet.
- Kunskapsöverföring.
- Undersökning av möjligheter till gemensamma åtgärder.
- Samarbete mellan officiella turistorgan, inbegripet framställning av reklammaterial.
- Utbildning för utveckling av turismen.

ARTIKEL 60

Små och medelstora företag

1. Parterna skall sträva efter att utveckla och stärka små och medelstora företag och sammanslutningar av sådana företag samt samarbetet mellan sådana företag i gemenskapen och Tadzjikistan.

2. Samarbetet skall omfatta tekniskt bistånd särskilt på följande områden:

– Utveckling av en rättslig ram för små och medelstora företag.

– Utveckling av passande infrastruktur som kan stödja små och medelstora företag, främja kommunikation och affärssamarbete mellan små och medelstora företag såväl i som utanför Tadzjikistan och utbilda små och medelstora företag i de färdigheter som krävs för att få tillgång till finansiering.

– Utbildning inom marknadsföring, bokföring samt kontroll av produktkvalitet.

ARTIKEL 61

Information och kommunikation

Parterna skall stödja utveckling av moderna metoder för informationsbehandling, särskilt när det gäller media, och främja ett effektivt ömsesidigt informationsutbyte. Program som inriktas på grundläggande information om gemenskapen och Tadzjikistan till allmänheten skall prioriteras, inbegripet när så är möjligt och med beaktande av immateriella rättigheter, tillgång till databaser.

ARTIKEL 62

Konsumentskydd

Parterna skall inleda ett nära samarbete som skall syfta till att deras respektive system för konsumentskydd skall bli överensstämmande. Samarbetet kan omfatta informationsutbyte om lagstiftningsarbete och institutionella reformer, upprättande av bestående system för ömsesidig information om farliga produkter, förbättring av konsumentinformationen, särskilt information om priser, produktgenskaper och erbjudna tjänster, utveckling av utbyte mellan företrädare för konsumentintressen, förbättring av överensstämmelsen mellan parternas respektive konsumentskyddspolitik samt anordnande av seminarier och utbildningstillfällen.

ARTIKEL 63

Tull

1. Syftet med samarbetet skall vara att säkra att alla de bestämmelser följs som är planerade att antas i fråga om handel och god handelssed och att Tadzjikistans tullsystem skall tillnärmas gemenskapens.

2. Samarbetet skall särskilt inriktas på

- informationsutbyte,
- förbättring av arbetsmetoder,
- införande av Kombinerade nomenklaturen och det administrativa enhetsdokumentet,
- förenkling av kontroller och formaliteter vid varutransport,
- stöd till införandet av moderna tullinformationssystem,
- anordnande av seminarier och utbildningstillfällen.

Tekniskt bistånd skall vid behov lämnas.

3. Utan att det påverkar annat samarbete enligt detta avtal, särskilt enligt avdelning VIII, skall ömsesidigt bistånd mellan parternas förvaltningsmyndigheter lämnas i tullfrågor i enlighet med det protokoll som är fogat till detta avtal.

ARTIKEL 64

Statistiksamarbete

Samarbetet på statistikområdet skall syfta till att det skall införas ett effektivt statistiksystem som kan tillhandahålla pålitlig statistik av det slag som krävs som underlag för den socioekonomiska reformprocessen och övervakningen av denna process och som bidrag till utvecklingen av privat företagsamhet i Tadzjikistan.

Parterna skall särskilt samarbeta på följande områden:

– Anpassning av det tadjjikiska statistiksystemet till internationella metoder och standarder och till internationell klassificering.

– Utbyte av statistiska uppgifter.

– Tillhandahållande av statistiska makroekonomiska och mikroekonomiska uppgifter som krävs för genomförande och förvaltning av ekonomiska reformer.

Gemenskapen skall ge Tadzjikistan tekniskt bistånd i detta syfte.

ARTIKEL 65

Ekonomi

Parterna skall underlätta socioekonomiska reformer och samordningen av ekonomiska program genom samarbete som skall syfta till att förbättra förståelsen av de grundläggande principerna för respektive parts ekonomi och av uppläggnings- och genomförandet av den ekonomiska politiken i marknadsekonomier. För detta ändamål skall parterna utbyta information om makroekonomiska resultat och utsikter.

Gemenskapen skall lämna tekniskt bistånd för att

– bistå Tadzjikistan i det ekonomiska reformarbetet genom att tillhandahålla expertrådgivning och tekniskt bistånd,

– uppmuntra samarbete mellan ekonomer i syfte att påskynda överföring av kunskaper som krävs för utformningen av ekonomiska program och i syfte att ombesörja en bred spridning av relevanta forskningsresultat,

– förbättra Tadzjikistans förmåga att upprätta ekonomiska modeller.

AVDELNING VII

SAMARBETE OM FRÅGOR SOM RÖR DEMOKRATI OCH MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

ARTIKEL 66

Parterna skall samarbeta i alla frågor som

gäller upprättande eller stärkande av demokratiska institutioner, särskilt de institutioner som krävs för att stärka rättssäkerheten och skyddet för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna i enlighet med principerna i den internationella rätten och de principer som fastställts av Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE).

Samarbetet skall omfatta tekniska biståndsprogram genom vilka stöd skall tillhandahållas särskilt för utarbetande av relevanta lagar och andra författningar, genomförande av sådan lagstiftning, domstolarnas verksamhet, statens roll i rättskipningen samt valsystemets funktionssätt. Samarbetet skall vid behov omfatta utbildning. Parterna skall uppmuntra kontakter och utbyte mellan sina nationella, regionala och rättsliga myndigheter, mellan sina parlamentariker och mellan icke-statliga organisationer.

AVDELNING VIII

SAMARBETE FÖR ATT FÖRHINDRA OLAGLIG VERKSAMHET OCH FÖR- HINDRA OCH KONTROLLERA ILLE- GAL INVANDRING

ARTIKEL 67

Parterna skall upprätta samarbete i syfte att förhindra olaglig verksamhet såsom

- olaglig verksamhet på det ekonomiska området, inbegripet korrupktion,
- olagliga transaktioner med olika varor, inbegripet industriellt avfall, samt olaglig handel med vapen,
- varumärkesförfalskning.

Samarbetet på dessa områden skall grundas på ömsesidigt samråd och nära samverkan. Det skall omfatta tekniskt och administrativt bistånd, särskilt på följande områden:

- Utarbetande av nationell lagstiftning om förhindrande av olaglig verksamhet.
- Upprättande av informationscentrum.

– Effektivitetshöjningar vid institutioner som arbetar med att förhindra olaglig verksamhet.

– Utbildning av personal och utveckling av infrastrukturer för forskning.

– Utarbetande av ömsesidigt godtagbara åtgärder för att förhindra olaglig verksamhet.

ARTIKEL 68

Penningtvätt

1. Parterna är ense om nödvändigheten av insatser och samarbete i syfte att förhindra att deras finansiella system utnyttjas till tvätt av intäkter från brottslig verksamhet i allmänhet och narkotikabrott i synnerhet.

2. Samarbetet på detta område skall omfatta administrativt och tekniskt bistånd för att ändamålsenliga normer mot penningtvätt skall införas motsvarande de normer som antagits på detta område av gemenskapen och internationella forum, inbegripet arbetsgruppen för finansiella åtgärder mot penningtvätt (FATF).

ARTIKEL 69

Narkotikabekämpning

Parterna skall, inom ramen för sina befogenheter och sin behörighet, samarbeta i syfte att öka den faktiska tillämpningen av och effektiviteten i strategier och åtgärder för att bekämpa olaglig framställning, olagligt tillhandahållande av och olaglig handel med narkotika och psykotropa ämnen, inbegripet förhindrande av avledning av kemiska prekursorer, samt i syfte att förebygga eller minska efterfrågan på droger. När det gäller kontrollen av kemiska prekursorer och andra ämnen som är nödvändiga för olaglig tillverkning av narkotika och psykotropa ämnen skall samarbetet baseras på de normer som antagits av gemenskapen och av de berörda internationella instanserna, t.ex. de som antagits av Chemical Action Task Force (CATF). Samarbetet på

detta område skall grundas på ömsesidigt samråd och nära samordning mellan parterna beträffande mål och åtgärder på de olika områden som narkotikabekämpningen omfattar.

ARTIKEL 70

Samarbete rörande migration

1. Parterna bekräftar på nytt den vikt de fäster vid gemensam förvaltning av migrationsströmmar mellan deras territorier. I syfte att stärka sitt samarbete kommer parterna att inleda en omfattande dialog i alla frågor som rör migration, bland annat illegal invandring, människohandel och införlivande av migrationsfrågorna i nationella strategier för ekonomisk och social utveckling i migranternas ursprungsländer.

2. Samarbetet skall grundas på en bedömning av de specifika behoven, vilken skall göras i samråd mellan parterna, och det skall genomföras i enlighet med gällande gemenskapslagstiftning och nationell lagstiftning. Det skall särskilt koncentreras på följande:

a) Migrationens grundläggande orsaker.

b) Utarbetande och genomförande av nationell lagstiftning och praxis när det gäller internationellt skydd, i överensstämmelse med bestämmelserna i 1951 års Genèvekonvention angående flyktingars rättsliga ställning, 1967 års protokoll till konventionen samt andra relevanta regionala eller internationella instrument, för att säkra att principen om att ingen som riskerar att utsättas för förföljelse skall avvisas ("non-refoulement") respekteras.

c) Inresebestämmelser samt rättigheter och ställning för personer med inresetillstånd, rättvis behandling och integration av personer som lagligen uppehåller sig i landet, utbildning för legala migranter samt åtgärder för att motverka rasism och främlingsfientlighet.

d) Utarbetande av en verkningsfull politik för att förebygga illegal invandring, smugg-

ling av migranter och människohandel, inbegripet frågan om hur nät som ägnar sig åt smuggling och människohandel kan bekämpas och hur offren för denna handel kan skyddas.

e) Återvändande, under humana betingelser och i värdiga former, av personer som olagligen uppehåller sig i ett land samt återtagande av dessa personer, i enlighet med punkt 3.

f) Frågor på viseringsområdet, särskilt frågor som är av gemensamt intresse, t.ex. viseringar som beviljas personer som reser i kommersiella, akademiska eller kulturella syften.

g) Frågor på gränskontrollområdet, särskilt frågor som rör organisation, utbildning och bästa metoder eller varje annan åtgärd som tillämpas på fältet samt, i tillämpliga fall, tillhandahållande av utrustning.

3. Parterna är också överens om att inom ramen för sitt samarbete för förhindrande och bekämpning av illegal invandring återta sina illegala migranter. För detta ändamål

– går Tadzjikistan med på att återta tadjjikistanska medborgare som illegalt befinner sig på en av Europeiska unionens medlemsstaters territorium, på denna medlemsstats begäran och utan ytterligare formaliteter,

– går Europeiska unionens medlemsstater med på att återta varje EU-medborgare som illegalt befinner sig på Tadzjikistans territorium, på begäran av Tadzjikistan och utan ytterligare formaliteter.

Parterna är överens om att, på den andra partens begäran och snarast möjligt, ingå ett avtal med bestämmelser om särskilda förpliktelser för Tadzjikistan och Europeiska unionens medlemsstater när det gäller återtagande, bland annat en bestämmelse om skyldighet att återta medborgare från andra länder och av statslösa.

Vid tillämpning av detta avtal skall med "parterna" avses gemenskapen, var och en av dess medlemsstater och Tadzjikistan.

ARTIKEL 71

Bekämpning av terrorism

Parterna bekräftar vikten av att bekämpa terrorism och skall, i enlighet med internationella konventioner och sina respektive lagar och andra författningar, samarbeta för att förhindra och bekämpa terroristhandlingar. De skall göra detta särskilt

– inom ramen för ett fullständigt genomförande av Förenta nationernas säkerhetsråds resolution 1373 och av andra relevanta FN-resolutioner, internationella konventioner och instrument som rör detta ämne,

– genom utbyte av information, i överensstämmelse med internationell och nationell rätt, om terroristgrupper och deras stödnätverk,

– genom utbyte av åsikter om medel och metoder för att bekämpa terrorism, även på det tekniska området och utbildningsområdet, och genom utbyte av erfarenheter när det gäller att förhindra terrorism.

AVDELNING IX

KULTURSAMARBETE

ARTIKEL 72

Parterna förbinder sig att främja, uppmuntra till och underlätta kultursamarbete. Vid behov kan gemenskapens program för kultursamarbete eller sådana program i någon eller flera av medlemsstaterna omfattas av samarbetet och andra aktiviteter av gemensamt intresse utvecklas.

AVDELNING X

FINANSIELLT SAMARBETE

ARTIKEL 73

För att målen i detta avtal skall kunna förverkligas skall Tadzjikistan få tillfälligt finansiellt stöd från gemenskapen i enlighet med artiklarna 74, 75 och 76, i form av tekniskt bistånd som skall ges som gåvobistånd.

ARTIKEL 74

Detta finansiella stöd skall beviljas inom ramen för Tacis-programmet och i enlighet med den förordning på området som antagits av Europeiska unionens råd. Tadzjikistan kan också få andra slags gemenskapsstöd, beroende på landets behov. Särskild vikt kommer att läggas vid koncentration av stödet, samordning av stödinstrumenten och koppling mellan de olika typerna av gemenskapsbistånd för humanitära syften, återuppbyggnad och utveckling. Fattigdomsbekämpning kommer att integreras i gemenskapsprogrammen.

ARTIKEL 75

Mål och områden för gemenskapens finansiella stöd kommer att fastställas i ett vägledande program som avspeglar de prioriteringar som gemenskapen och Tadzjikistan gemensamt skall komma överens om, med beaktande av Tadzjikistans behov, sektorsvisa förmåga att tillgodogöra sig stödet och framsteg i reformarbetet. Parterna skall underrätta samarbetsrådet om detta.

ARTIKEL 76

För att de tillgängliga resurserna skall kunna utnyttjas optimalt skall parterna se till att stödet från gemenskapen nära samordnas med bidragen från andra stödgivare, exempelvis medlemsstaterna, andra länder och internationella organisationer som Internationella återuppbyggnads- och utvecklingsbanken (Världsbanken) och Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling.

AVDELNING XI

**INSTITUTIONELLA OCH ALLMÄNNA
BESTÄMMELSER SAMT
SLUTBESTÄMMELSER**

ARTIKEL 77

Ett samarbetsråd som skall övervaka genomförandet av detta avtal inrättas härmed. Samarbetsrådet skall sammanträda regelbundet.

det på ministernivå med de intervall som det självt bestämmer. Det skall behandla alla viktiga frågor som uppkommer inom ramen för detta avtal och alla andra bilaterala eller internationella frågor av gemensamt intresse när det gäller uppnående av avtalets mål. Samarbetsrådet får också, om parterna är överens om det, lämna lämpliga rekommendationer.

ARTIKEL 78

1. Samarbetsrådet skall bestå av medlemmar av Europeiska unionens råd och ledamöter av Europeiska gemenskapernas kommission, å ena sidan, och ledamöter av Tadzjikistans regering, å andra sidan.

2. Samarbetsrådet skall självt fastställa sin arbetsordning.

3. Ordförandeposten i samarbetsrådet skall innehas växelvis av en företrädare för gemenskapen och en företrädare för Tadzjikistans regering.

ARTIKEL 79

1. Samarbetsrådet skall i sitt arbete biträdas av en samarbetskommitté, som skall bestå av företrädare för Europeiska unionens råds medlemmar och för ledamöter av Europeiska gemenskapernas kommission, å ena sidan, och av företrädare för Tadzjikistans regering, å andra sidan, normalt på hög tjänstemannanivå. Ordförandeposten i samarbetskommittén skall innehas växelvis av gemenskapen och Tadzjikistans regering.

Samarbetsrådet skall i sin arbetsordning fastställa samarbetskommitténs uppdrag, som särskilt skall vara att förbereda samarbetsrådets möten, och kommitténs arbetsätt.

2. Samarbetsrådet får helt eller delvis delegera sina befogenheter till samarbetskommittén, som skall svara för kontinuiteten mellan samarbetsrådets möten.

ARTIKEL 80

Samarbetsrådet får besluta att inrätta andra

kommittéer eller organ som kan biträda det i dess arbete och skall fastställa dessa kommittéers eller organs sammansättning, uppgifter och arbetsätt.

ARTIKEL 81

När samarbetsrådet prövar en fråga inom ramen för detta avtal i förhållande till en bestämmelse som hänvisar till en artikel i något av avtalen om upprättande av Världshandelsorganisationen (WTO), skall det i största möjliga utsträckning beakta den tolkning som medlemmarna i WTO vanligen ger den artikeln.

ARTIKEL 82

En parlamentarisk samarbetskommitté inrättas härmed. Den skall vara en mötesplats och ett forum för åsiktsutbyte, särskilt i frågor som rör den politiska dialogen på parlamentsnivå, mellan ledamöter av det tadjjikiska parlamentet och ledamöter av Europaparlamentet. Den skall sammanträda med de intervall som den själv bestämmer.

ARTIKEL 83

1. Den parlamentariska samarbetskommittén skall bestå av ledamöter av Europaparlamentet, å ena sidan, och av ledamöter av det tadjjikiska parlamentet, å andra sidan.

2. Den parlamentariska samarbetskommittén skall själv fastställa sin arbetsordning.

3. Ordförandeposten i den parlamentariska samarbetskommittén skall innehas växelvis av en ledamot av Europaparlamentet och en ledamot av det tadjjikiska parlamentet, i enlighet med bestämmelser som skall fastställas i dess arbetsordning.

ARTIKEL 84

Den parlamentariska samarbetskommittén får begära att samarbetsrådet lämnar den alla relevanta uppgifter om genomförandet av detta avtal, och samarbetsrådet skall då tillhandahålla kommittén de begärda uppgifterna.

Den parlamentariska samarbetskommittén skall underrättas om samarbetsrådets rekommendationer.

Den parlamentariska samarbetskommittén får lämna rekommendationer till samarbetsrådet.

ARTIKEL 85

1. Vardera parten åtar sig att inom ramen för detta avtal säkra att den andra partens fysiska och juridiska personer, utan diskriminering i förhållande till dess egna medborgare, har tillgång till parternas behöriga domstolar och administrativa organ för att kunna försvara sina rättigheter till person och egendom, inbegripet immateriella, industriella och kommersiella rättigheter.

2. Inom ramen för sina befogenheter och sin behörighet

– skall parterna uppmuntra till att tvister som uppstår vid kommersiella transaktioner och samarbetstransaktioner mellan ekonomiska aktörer i gemenskapen och i Tadzjikistan avgörs genom skiljeförfarande,

– är parterna överens om att när en tvist hänskjuts till skiljeförfarande får vardera parten i tvisten, om inte annat föreskrivs i bestämmelserna för det skiljeforum som parterna valt, välja sin egen skiljeman av vilken nationalitet som helst, och att den tredje skiljemannen eller den enda skiljemannen får vara medborgare i ett tredjeland,

– skall parterna rekommendera sina ekonomiska aktörer att i samförstånd välja vilken rättsordning som skall tillämpas på deras avtal,

– skall parterna uppmuntra till att det skiljeförfarande som utarbetats av Förenta nationernas kommission för internationell handelsrätt (Uncitral) används och att skiljeförfarandet äger rum i ett forum i en stat som undertecknat konventionen om erkännande och verkställighet av utländska skiljedomar, undertecknad i New York den 10 juni 1958.

ARTIKEL 86

Inget i detta avtal får hindra en part från att, inom ramen för sina befogenheter och sin behörighet, vidta sådana åtgärder

a) som den anser nödvändiga för att förhindra att sådan information utlämnas vars avslöjande den anser strida mot sina väsentliga säkerhetsintressen,

b) som har samband med tillverkning av eller handel med vapen, ammunition eller krigsmateriel eller med sådan forskning, utveckling eller tillverkning som är oundgänglig för försvarsändamål, förutsatt att åtgärderna inte försämrar konkurrensvillkoren för produkter som inte är avsedda för speciellt militära ändamål,

c) som den anser nödvändiga för att vid allvarliga inre störningar som kan påverka upprätthållandet av lag och ordning, i händelse av krig eller allvarlig internationell spänning som innebär krigsfara slå vakt om den egna säkerheten eller för att fullgöra skyldigheter som den påtagit sig i syfte att bevara fred och internationell säkerhet,

d) som den anser nödvändiga för att kunna leva upp till sina internationella förpliktelser och åtaganden avseende kontroll av industrier och industriteknik med dubbla användningsområden.

ARTIKEL 87

1. Inom de områden som omfattas av detta avtal och utan att det påverkar tillämpningen av särskilda bestämmelser i detta får

– den ordning som Tadzjikistan tillämpar med avseende på gemenskapen inte ge upphov till någon diskriminering mellan medlemsstaterna, deras medborgare, eller deras bolag,

– den ordning som gemenskapen tillämpar med avseende på Tadzjikistan inte ge upphov till någon diskriminering mellan Tadzjikistans medborgare eller dess bolag.

2. Punkt 1 skall inte påverka parternas rätt att tillämpa relevanta bestämmelser i sin skattelagstiftning på skattebetalare som inte befinner sig i en identisk situation när det gäller hemvist.

ARTIKEL 88

1. Vardera parten får hänskjuta eventuella tvister som gäller detta avtals tolkning eller tillämpning till samarbetsrådet.

2. Samarbetsrådet får avgöra tvisterna genom rekommendationer.

3. Om det inte är möjligt att avgöra tvisten i enlighet med punkt 2, får vardera parten till den andra parten anmäla att den utsett en förlikningsman, varefter den andra parten måste utse en andra förlikningsman inom två månader. Vid tillämpning av detta förfarande skall gemenskapen och medlemsstaterna anses som en enda part i tvisten.

Samarbetsrådet skall utse en tredje förlikningsman.

Förlikningsmännens rekommendationer skall antas genom majoritetsbeslut. Rekommendationerna skall inte vara bindande för parterna.

ARTIKEL 89

Parterna är överens om att på endera partens begäran snarast via lämpliga kanaler samråda i eventuella frågor som rör detta avtals tolkning eller tillämpning och om andra relevanta aspekter av förbindelserna mellan parterna.

Bestämmelserna i denna artikel skall inte på något sätt påverka eller hindra tillämpningen av artiklarna 12, 88 och 94.

Samarbetsrådet får fastställa närmare bestämmelser för förfarandet vid tvistlösning.

ARTIKEL 90

Den behandling som enligt detta avtal ges Tadzjikistan får inte i något fall vara förmån-

ligare än den behandling som medlemsstaterna ger varandra.

ARTIKEL 91

I detta avtal avses med ”parter” Tadzjikistan, å ena sidan, och gemenskapen eller medlemsstaterna, eller gemenskapen och medlemsstaterna, i enlighet med deras respektive befogenheter, å andra sidan.

ARTIKEL 92

I den utsträckning frågor som omfattas av detta avtal även omfattas av energistadgefördraget och protokollen till detta, skall det fördraget och de protokollen från och med ikraftträdandet tillämpas på sådana frågor, men endast i den utsträckning en sådan tillämpning föreskrivs i fördraget eller protokollen.

ARTIKEL 93

Detta avtal ingås för en inledande period om tio år och förlängs därefter automatiskt med ett år i taget, förutsatt att ingendera parten ger den andra parten skriftlig underrättelse om uppsägning av avtalet senast sex månader innan det upphör att gälla.

ARTIKEL 94

1. Parterna skall vidta varje allmän eller särskild åtgärd som är nödvändig för att de skall fullgöra sina skyldigheter enligt detta avtal. De skall se till att de mål som fastställs i avtalet uppnås.

2. Om en part anser att den andra parten har underlåtit att uppfylla någon av sina skyldigheter enligt detta avtal får den vidta lämpliga åtgärder. Dessförinnan skall den, utom i särskilt brådskande fall, till samarbetsrådet överlämna alla relevanta upplysningar som behövs för en noggrann undersökning av situationen i syfte att finna en lösning som parterna kan godta.

Vid valet av åtgärder skall i första hand sådana tillgripas som minst stör genomförandet av detta avtal. Åtgärderna skall på den andra

partens begäran omedelbart anmälas till samarbetsrådet.

ARTIKEL 95

Bilagorna I, II, III och IV samt protokollet utgör en integrerad del av detta avtal.

ARTIKEL 96

Till dess att likvärdiga rättigheter för individer och ekonomiska aktörer har uppnåtts i enlighet med detta avtal får avtalet inte påverka rättigheter som tillförsäkras dem genom befintliga avtal som är bindande för en eller flera medlemsstater, å ena sidan, och Tadzjikistan, å andra sidan, utom inom de områden som omfattas av gemenskapens behörighet och utan att det påverkar de skyldigheter för medlemsstaterna som följer av detta avtal inom områden som omfattas av deras behörighet.

ARTIKEL 97

Detta avtal skall tillämpas, å ena sidan, på de territorier där Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen och Fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen är tillämpliga och i enlighet med de villkor som fastställs i fördragen och, å andra sidan, på Tadzjikistans territorium.

ARTIKEL 98

Generalsekreteraren för Europeiska unionens råd skall vara depositarie för detta avtal.

ARTIKEL 99

Detta avtal är upprättat i ett original på danska, engelska, estniska, finska, franska, grekiska, italienska, lettiska, litauiska, maltesiska, nederländska, polska, portugisiska, slovakiska, slovenska, spanska, svenska, tjeckiska, tyska, ungerska och tadjjikiska språken, vilka samtliga texter är lika giltiga, och skall deponeras hos generalsekreteraren för Europeiska unionens råd.

ARTIKEL 100

Detta avtal skall godkännas av parterna i enlighet med deras respektive förfaranden.

Detta avtal träder i kraft den första dagen i den andra månaden efter den dag då parterna till generalsekreteraren för Europeiska unionens råd anmäler att de förfaranden som avses i första stycket har avslutats.

Vid avtalets ikraftträdande skall, såvitt gäller förbindelserna mellan Tadzjikistan och gemenskapen, detta avtal ersätta avtalet mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och Sovjetunionen om handel och ekonomiskt och kommersiellt samarbete, vilket undertecknades i Bryssel den 18 december 1989.

ARTIKEL 101

Om bestämmelserna i vissa delar av detta avtal skulle komma att träda i kraft genom ett interimsavtal mellan gemenskapen och Tadzjikistan, i avvaktan på att de förfaranden som är nödvändiga för avtalets ikraftträdande avslutas, är parterna överens om att uttrycket ”dagen för detta avtals ikraftträdande” skall avse den dag då interimsavtalet träder i kraft.

FÖRTECKNING ÖVER DOKUMENT SOM BIFOGAS AVTALET

- Bilaga I Vägledande förteckning över fördelar som Tadzjikistan beviljar de oberoende staterna (artikel 7.3).
- Bilaga II Gemenskapens förbehåll enligt artikel 21.2.
- Bilaga III Finansiella tjänster (artikel 23.3).
- Bilaga IV Konventioner om immateriella, industriella och kommersiella rättigheter (artikel 39).
- Protokoll om ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor.

BILAGA I

VÄGLEDANDE FÖRTECKNING ÖVER FÖRDELAR SOM TADZJIKISTAN BEVILJAR DE OBEROENDE STATERNA (ARTIKEL 7.3)

1. Vitryssland, Kazakstan, Kirgizistan och Ryssland åtnjuter tullfrihet. känns för alla OSS-länder; ett nationellt typgodkännande utfärdas på grundval av detta.
2. Varor som transporteras i enlighet med avtal om industriellt samarbete med länder i Oberoende staters samvälde (OSS-länder) beskattas inte.
3. Typgodkännande för serieproduktion er-
4. För löpande betalningar finns ett särskilt system med samtliga OSS-länder.
5. För transitering har särskilda villkor överenskommit med samtliga OSS-länder.

BILAGA II

GEMENSKAPENS FÖRBEHÅLL ENLIGT ARTIKEL 21.2

Gruvdrift

I vissa medlemsstater kan, för bolag som inte är gemenskapskontrollerade, koncession krävas för gruvdrift och mineralutvinning.

Fiske

Tillträde till och utnyttjande av biologiska resurser och fiskeområden i farvatten under gemenskapens medlemsstaters överhöghet eller jurisdiktion är förbehållet fiskefartyg som för en medlemsstats flagg och som är registrerade inom gemenskapens territorium, om inte annat föreskrivs.

Köp av fast egendom

I vissa medlemsstater omfattas icke-gemenskapsbolags köp av fast egendom av restriktioner.

Audiovisuella tjänster, inbegripet radio

Nationell behandling i samband med produktion och distribution, inbegripet TV- och radiosändningar och andra former av överfö-

ring till allmänheten, kan vara förbehållen audiovisuella verk som uppfyller vissa ursprungskriterier; detta gäller dock i synnerhet inte infrastruktur för radioutsändning av sådana audiovisuella verk.

Tjänster inom fri yrkesverksamhet

Tjänster som är förbehållna fysiska personer vilka är medborgare i medlemsstaterna. Under vissa förhållanden får sådana personer bilda bolag.

Jordbruk

I vissa medlemsstater är nationell behandling inte tillämplig på icke-gemenskapskontrollerade bolag som vill driva ett jordbruksföretag. För icke-gemenskapskontrollerade bolags förvärv av vingårdar krävs anmälan, eller, i förekommande fall, tillstånd.

Nyhetsbyråtjänster

I vissa medlemsstater finns begränsningar när det gäller utländskt deltagande i förlag och TV- och radiobolag.

BILAGA III

FINANSIELLA TJÄNSTER (ARTIKEL 23.3)

Med ”finansiell tjänst” avses varje tjänst av finansiell natur som erbjuds av en parts tillhandahållare av finansiella tjänster. Finansiella tjänster omfattar följande verksamheter:

A. Alla försäkringstjänster och försäkringsrelaterade tjänster.

1. Direktförsäkring (inbegripet koassurans):

i) livförsäkring

ii) skadeförsäkring.

2. Återförsäkring och retrocession.

3. Försäkringsförmedling, till exempel mäklari och agenturverksamhet.

4. Försäkringsrelaterade tjänster, såsom konsult-, aktuarie-, riskprövnings- och skaderegleringstjänster.

B. Banktjänster och andra finansiella tjänster (med undantag av försäkringstjänster).

1. Mottagande av insättningar och andra återbetalbara medel från allmänheten.

2. Utlåning av alla slag, bland annat konsumentkredit, in-teckningskredit, factoring och finansiering av affärstransaktioner.

3. Finansiell leasing.

4. Alla betalnings- och penningöverföringstjänster, såsom kreditkort och betalkort, resecheckar och bankväxlar.

5. Borgensförbindelser och garantier.

6. Handel, för egen eller för kunders räkning, på valutamarknaden, genom direkthandel (dvs. på en OTC-marknad) eller på annat sätt med följande:

a) penningmarknadsinstrument (checkar, växlar, bankcertifikat, etc.),

b) utländsk valuta,

c) derivatinstrument, inbegripet men inte begränsat till terminer och optioner,

d) valuta- och ränteinstrument, inbegripet t.ex. svappar och ränteterminer,

e) överlåtbara värdepapper,

f) andra överlåtbara instrument och finansiella tillgångar, inbegripet guld- och silvertackor.

7. Medverkan i emission av alla slags värdepapper, inbegripet som garant och som ombud (både inom den statliga och den privata sektorn), och tillhandahållande av tjänster i samband med sådana emissioner.

8. Penningmäklari.

9. Tillgångsförvaltning, t.ex. kassa- eller portföljförvaltning, alla former av fondförvaltning, förvaltning av pensionsfonder samt förvarings- och notariattjänster.

10. Betalnings- och clearingtjänster för finansiella tillgångar, inbegripet värdepapper, derivatinstrument och andra överlåtbara instrument.

11. Rådgivande verksamhet och andra finansiella stödtjänster i samband med alla de verksamheter som anges i punkterna 1–10, inbegripet kreditupplysning och kreditanalys, undersökningar och rådgivning avseende investeringar och portföljsammansättning, rådgivning om företagsförvärv, omstruktureringar av företag och företagsstrategier.

12. Tillhandahållande och överföring av finansiell information, bearbetning av finansiella data samt tillhandahållande av tillhörande programvara av tillhandahållare av andra finansiella tjänster.

Följande verksamheter ingår inte i definitionen av finansiella tjänster:

a) Verksamhet som utförs av centralbanker eller andra offentliga institutioner vid tillämpning av penning- och valutapolitik.

b) Verksamhet som utförs av centralbanker, av offentliga myndigheter eller av offentliga institutioner eller organ, för regeringens räkning eller med regeringens garanti, utom i de fall sådan verksamhet får utföras av tillhandahållare av finansiella tjänster i konkurrens med sådana offentliga enheter.

c) Verksamhet som utgör del av ett lagstadgat system med sociala trygghetsplaner eller allmänna pensionsplaner, utom i de fall sådana verksamheter får utföras av tillhandahållare av finansiella tjänster i konkurrens med offentliga organ eller privata institutioner.

BILAGA IV

KONVENTIONER OM IMMATERIELLA, INDUSTRIELLA OCH KOMMERSIELLA RÄTTIGHETER (ARTIKEL 39)

1. Artikel 39.2 avser följande multilaterala konventioner:

– Internationella konventionen om skydd för utövande konstnärer, framställare av fonogram samt radioföretag (Rom, 1961).

– Protokollet till Madridöverenskommelsen om den internationella registreringen av varumärken (Madrid, 1989).

– Internationella konventionen för skydd av växtförädlingsprodukter (Genèvetexten, 1991).

2. Samarbetsrådet får rekommendera att artikel 39.2 skall gälla avseende andra multilaterala konventioner. Om problem uppstår i fråga om immateriella, industriella och kommersiella rättigheter, vilka påverkar handelsvillkor, skall samråd omgående inledas på begäran av endera parten i syfte att uppnå en ömsesidigt tillfredsställande lösning.

3. Parterna bekräftar den betydelse de fäster vid de skyldigheter som följer av följande multilaterala konventioner:

– Pariskonventionen för skydd av den industriella äganderätten (Stockholmstexten, 1967, ändrad 1979).

– Konventionen om patentsamarbete (Washington, 1970, ändrad 1979 och 1984).

– Den reviderade Bernkonventionen för skydd av litterära och konstnärliga verk (1886, senast ändrad 1979).

– Varumärkesöverenskommelsen (Genève, 1994).

4. Från och med detta avtals ikraftträdande skall Tadzjikistan, när det gäller erkännande och skydd av immateriella, industriella och kommersiella rättigheter, ge gemenskapsföretag och medborgare i gemenskapen en behandling som inte är mindre gynnsam än den som Tadzjikistan ger något tredjeland enligt bilaterala avtal.

5. Punkt 4 skall inte gälla fördelar som Tadzjikistan beviljar tredjeland på faktisk ömsesidig grund och fördelar som Tadzjikistan beviljar något annat land i f.d. detta Sovjetunionen.

PROTOKOLL OM ÖMSESIDIGT ADMINISTRATIVT BISTÅND I TULLFRÅGOR

ARTIKEL 1

Definitioner

I detta protokoll avses med

a) *tullagstiftning*: alla inom de avtalslutande parternas territorium tillämpliga bestämmelser i lagar och andra författningar som rör import, export eller transitering av varor eller hänförande av varor till varje annat tullförfarande, inbegripet förbud, restriktioner eller kontroller som införts av parterna,

b) *begärande myndighet*: en behörig administrativ myndighet som av en avtalslutande part utsetts för detta ändamål och som gör en framställan om bistånd i tullfrågor,

c) *anmodad myndighet*: en behörig administrativ myndighet som av en avtalslutande part utsetts för detta ändamål och som mottar en framställan om bistånd i tullfrågor,

d) *personuppgifter*: uppgifter om en identifierad eller identifierbar fysisk person,

e) *överträdelse av tullagstiftningen*: varje överträdelse eller försök till överträdelse av tullagstiftningen.

ARTIKEL 2

Räckvidd

1. De avtalslutande parterna skall inom ramen för sin behörighet bistå varandra på det sätt och i enlighet med de villkor som fastställs i detta protokoll, för att sörja för en korrekt tillämpning av tullagstiftningen och särskilt i syfte att förebygga, utreda och beivra överträdelser av denna lagstiftning.

2. Bistånd i tullfrågor i enlighet med detta protokoll skall vara tillämpligt på varje administrativ myndighet hos de avtalslutande parterna som är behörig att tillämpa detta protokoll. Det skall inte påverka tillämpning-

en av bestämmelserna om ömsesidigt bistånd i brottmål. Det skall vidare inte tillämpas på information som inhämtas med stöd av befogenheter vilka utövas på begäran av en rättslig myndighet, utom när den rättsliga myndigheten i fråga godkänner att informationen överlämnas.

ARTIKEL 3

Bistånd efter framställan

1. På framställan av den begärande myndigheten skall den anmodade myndigheten överlämna all relevant information som kan göra det möjligt för den begärande myndigheten att säkra att tullagstiftningen följs, bland annat information om upptäckta eller planerade transaktioner som utgör eller förefaller utgöra överträdelse av tullagstiftningen.

2. På framställan av den begärande myndigheten skall den anmodade myndigheten informera denna om huruvida

a) varor som exporterats från den ena avtalslutande partens territorium importerats i vederbörlig ordning till den andra avtalslutande partens territorium och, vid behov, ange vilket tullförfarande som har tillämpats på varorna,

b) varor som importerats till den ena avtalslutande partens territorium exporterats i vederbörlig ordning från den andra avtalslutande partens territorium och, vid behov, ange vilket tullförfarande som har tillämpats på varorna.

3. På framställan av den begärande myndigheten skall den anmodade myndigheten inom ramen för sina lagar och andra författningar vidta de åtgärder som är nödvändiga för att se till att särskild övervakning sker av

a) fysiska eller juridiska personer som skäpligen kan antas vara eller ha varit inblandade i överträdelser av tullagstiftningen,

b) platser där lager av varor har upprättats eller skulle kunna upprättas på ett sådant sätt att det skäligen kan antas att varorna är avsedda att användas i samband med överträdelser av tullagstiftningen,

c) varor som transporteras eller som skulle kunna transporteras på ett sådant sätt att det skäligen kan antas att de är avsedda att användas vid överträdelser av tullagstiftningen,

d) transportmedel som skäligen kan antas ha använts, användas eller skulle kunna användas i samband med överträdelser av tullagstiftningen.

ARTIKEL 4

Bistånd på eget initiativ

De avtalsslutande parterna skall på eget initiativ och i enlighet med sina lagar och andra författningar bistå varandra om de anser det nödvändigt för en korrekt tillämpning av tullagstiftningen, särskilt när de får information om

– transaktioner som utgör eller förefaller utgöra överträdelser av tullagstiftningen och som kan beröra en annan avtalsslutande part,

– nya medel eller metoder som används vid överträdelser av tullagstiftningen,

– varor som man vet är föremål för transaktioner som utgör överträdelser av tullagstiftningen,

– fysiska eller juridiska personer som skäligen kan antas vara eller ha varit inblandade i överträdelser av tullagstiftningen,

– transportmedel som skäligen kan antas ha använts, användas eller skulle kunna användas vid överträdelser av tullagstiftningen.

ARTIKEL 5

Överlämnande av handlingar och delgivning

På framställan av den begärande myndigheten skall den anmodade myndigheten, i enlig-

het med de lagar och andra författningar som gäller för den, vidta alla nödvändiga åtgärder för att till en mottagare som är bosatt eller etablerad på myndighetens territorium

– överlämna alla handlingar och

– delge alla beslut

som härrör från den begärande myndigheten och som omfattas av detta protokoll. I ett sådant fall skall artikel 6.3 tillämpas på framställningar om överlämnande av handlingar och delgivning.

ARTIKEL 6

Biståndsframställans form och innehåll

1. En framställan enligt detta protokoll skall göras skriftligen. Den skall åtföljas av de handlingar som behövs för att den skall kunna tillmötesgå. I brådskande fall kan en muntlig framställan godtas, men den skall omedelbart bekräftas skriftligen.

2. En framställan enligt punkt 1 skall innehålla uppgifter om följande:

a) Den begärande myndigheten.

b) Den begärda åtgärden.

c) Föremålet för och skälet till framställan.

d) Lagar och andra författningar som berörs.

e) Så exakta och fullständiga uppgifter som möjligt om de fysiska eller juridiska personer som är föremål för undersökningarna.

f) En sammanfattning av relevanta fakta och av undersökningar som redan gjorts.

3. En framställan skall vara avfattad på något av den anmodade myndighetens officiella språk eller på ett språk som den myndigheten kan godta.

4. Om en framställan inte uppfyller de formella kraven får rättelse eller komplettering

av den begäras; under tiden får säkerhetsåtgärder vidtagas.

ARTIKEL 7

Handläggning av en framställan om bistånd

1. För att tillmötesgå en framställan om bistånd skall den anmodade myndigheten, inom ramen för sin behörighet och tillgängliga resurser, gå tillväga som om den handlade för egen räkning eller på begäran av andra myndigheter hos samma part, lämna information som den redan förfogar över och utföra eller låta utföra ändamålsenliga undersökningar. Denna bestämmelse skall även gälla varje annan myndighet till vilken den anmodade myndigheten har lämnat en framställan enligt detta protokoll, när myndigheten inte kan handla på egen hand.

2. En framställan om bistånd skall handläggas i enlighet med den anmodade partens lagar och andra författningar.

3. En parts bemyndigade tjänstemän får, med den andra partens samtycke och på de villkor som den parten ställer, från den anmodade myndigheten eller från någon annan myndighet för vilken den anmodade myndigheten är ansvarig inhämta sådan information om transaktioner vilka utgör eller skulle kunna utgöra överträdelse av tullagstiftningen som den begärande myndigheten behöver för tillämpningen av detta protokoll.

4. Tjänstemän hos en part får, med den andra berörda avtalsslutande partens samtycke och på de villkor som den parten ställer, närvara vid undersökningar som genomförs inom denna andra parts territorium.

ARTIKEL 8

Form för överlämnande av information

1. Den anmodade myndigheten skall överlämna resultaten av undersökningarna till den begärande myndigheten i form av handlingar, bestyrkta kopior av handlingar, rapporter och liknande.

2. De handlingar som avses i punkt 1 får ersättas med datoriserad information framställd i valfri form för samma ändamål.

3. Akter och handlingar i original får införas endast i de fall då bestyrkta kopior inte är tillfyllest. Original som överlämnats skall återlämnas så snart som möjligt.

ARTIKEL 9

Undantag från skyldigheten att lämna bistånd

1. Parterna får avslå en framställan om bistånd enligt detta protokoll om biståndet

a) kan skada Tadzjikistans suveränitet eller, om en medlemsstat ombetts att lämna bistånd enligt detta protokoll, denna medlemsstats suveränitet,

eller

b) kan skada allmän ordning, säkerhet eller andra väsentliga intressen, särskilt i de fall som avses i artikel 10.2,

eller

c) skulle medföra att industri-, handels- eller yrkeshemligheter röjdes.

2. Biståndet får av den anmodade myndigheten uppskjutas om det skulle påverka en pågående undersökning, en pågående rättslig åtgärd eller ett annat pågående förfarande. I så fall skall den anmodade myndigheten samråda med den begärande myndigheten för att avgöra om bistånd kan lämnas på de villkor som den anmodade myndigheten eventuellt ställer.

3. Om den begärande myndigheten begär bistånd som den själv inte skulle kunna tillhandahålla om den fick en sådan framställan, skall den nämna den omständigheten i sin framställan. Det ankommer då på den anmodade myndigheten att avgöra hur den skall förhålla sig till en sådan framställan.

4. Om bistånd vägras skall den begärande myndigheten utan dröjsmål underrättas om beslutet härom och skälen till det.

ARTIKEL 10

Informationsutbyte och sekretess

1. All information som överlämnas i enlighet med detta protokoll, oavsett i vilken form det sker, skall betecknas som konfidentiell eller som begränsad, allt efter de bestämmelser som gäller hos respektive part. Den skall omfattas av tystnadsplikt och åtnjuta samma skydd som enligt den tillämpliga lagstiftningen hos den part som mottar informationen och enligt motsvarande bestämmelser för gemenskapens organ gäller för information av liknande slag.

2. Personuppgifter får utväxlas endast om den part som mottar dem förbinder sig att tillämpa en skydds nivå som åtminstone är likvärdig med den som i det berörda fallet tillämpas av den part som lämnar uppgifterna.

3. Den information som erhållits får endast användas för detta protokolls syften. Om en part vill använda informationen för andra syften skall den begära ett skriftligt förhandsmedgivande från den myndighet som lämnat den. Denna användning skall omfattas av de eventuella restriktioner som den myndigheten fastställer.

4. Punkt 3 skall inte hindra att information utnyttjas i samband med rättsliga eller administrativa förfaranden som senare inleds med anledning av att tullagstiftningen inte följts. Den behöriga myndighet som lämnat informationen skall omedelbart underrättas om sådan användning av informationen.

5. Parterna får i sina protokoll, rapporter, utlåtanden och vittnesmål liksom vid förhandlingar och förfaranden inför domstol som bevisning använda information som de erhållit och handlingar som de tagit del av i enlighet med bestämmelserna i detta protokoll.

ARTIKEL 11

Sakkunniga och vittnen

1. En tjänsteman hos en anmodad myndighet kan bemyndigas att inom ramen för bemyndigandet inställa sig som sakkunnig eller vittne vid rättsliga eller administrativa förfaranden som inlets av den andra partens jurisdiktion på områden som omfattas av detta protokoll och att förete sådana föremål eller handlingar eller bestyrkta kopior av dessa som kan behövas vid förfarandet. I framställan om inställelse skall klart anges i vilket ärende och i vilken egenskap eller tjänstställning tjänstemannen skall höras.

2. Tjänstemannen skall inom den begärande myndighetens territorium åtnjuta samma rättsskydd som myndighetens egna tjänstemän enligt gällande lagstiftning.

ARTIKEL 12

Utgifter för bistånd

De avtalsslutande parterna skall avstå från att kräva ersättning av varandra för kostnader som föranletts av tillämpningen av detta protokoll, utom när det gäller ersättning som betalats till sakkunniga och vittnen och till tolkar och översättare som inte är offentligt anställda.

ARTIKEL 13

Genomförande

1. De centrala tullmyndigheterna i Tadzjikistan, å ena sidan, och de behöriga avdelningarna inom Europeiska gemenskapernas kommission och, i förekommande fall, tullmyndigheterna i medlemsstaterna, å andra sidan, skall ansvara för genomförandet av detta protokoll. De skall besluta om alla praktiska åtgärder och arrangemang som är nödvändiga för dess tillämpning och därvid beakta gällande bestämmelser om dataskydd. De kan föreslå att de behöriga organen gör sådana ändringar i protokollet som enligt deras mening är motiverade.

2. Parterna skall samråda och därefter hålla varandra underrättade om de närmare tillämpningsföreskrifter som antas i enlighet med bestämmelserna i detta protokoll.

ARTIKEL 14

Andra avtal

1. Med beaktande av Europeiska gemenskapens och medlemsstaternas respektive behörighet skall bestämmelserna i detta protokoll

– inte påverka de avtalsslutande parternas skyldigheter enligt andra internationella avtal och konventioner,

– anses komplettera de avtal om ömsesidigt bistånd som har ingåtts eller kommer att ingås mellan enskilda medlemsstater och Tadzjikistan,

– inte påverka bestämmelserna om överlämnande mellan kommissionens behöriga avdelningar och tullmyndigheterna i medlemsstaterna av information vilken erhållits inom de områden som omfattas av detta avtal och vilken kan vara av intresse för gemenskapen.

2. Trots vad som sägs i punkt 1 skall bestämmelserna i detta avtal ha företräde framför bestämmelser i bilaterala avtal om ömsesidigt bistånd som har ingåtts eller kan komma att ingås mellan enskilda medlemsstater och Tadzjikistan, i den utsträckning som de sistnämnda bestämmelserna är oförenliga med detta protokoll.

3. När det gäller frågor som rör detta protokolls tillämplighet skall de avtalsslutande parterna samråda för att söka lösa saken inom ramen för den samarbetskommitté som inrättas genom artikel 79 i detta avtal.